

ETELÄ-KYMENLAAKSON
AMMATTIOPISTO

Opetussuunnitelman yhteinen osa

1.6.2015

Sisällys

1	OPETUSSUUNNITELMA EKAMIN TOIMINNAN OHJAAJANA	4
1.1	Strategia ja keskeiset arvot	4
1.2	Koulutus Ekamissa	5
	Ammatillinen peruskoulutus	5
	Aikuiskoulutus	7
	Oppisopimuskoulutus	8
1.3	Yhteistyö	8
	Yhteistyö Rannikkopajojen nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön kanssa	8
	Yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa	9
	Opintojen tarjonta, toteutus ja valinta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa	10
	Työelämäyhteistyö ja työelämäpalvelut	10
1.4	Laadunhallinta	11
1.5	Henkilöstön suunnitelmallinen kehittäminen	12
1.6	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	12
2	EKAMI OPISKELIJAN JA OPPIMISEN TUKENA	13
2.1	Opintojen ohjaus	13
2.2	Opiskeluhoito	14
	Yhteisöllinen opiskeluhoito	15
	Yksilökohtainen opiskeluhoito	15
	Opiskeluhoitoryhmien toiminta	16
2.3	Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö	16
2.4	Opiskelijatoiminta	17
	Tutortoiminta	18
	Opiskelijakuntatoiminta	18
2.5	Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat	19
3	EKAMI OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ	20
3.1	Oppimisen ja ohjauksen lähtökohtia	20
3.2	Oppimisympäristöt ja -menetelmät	22
	Tieto- ja viestintäteknologia	23
	Työssäoppiminen	23
3.3	Opettajan/kouluttajan rooli	25
3.4	Opiskelijan omat polut	26
	Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma	26
	Näyttötutkinnot ja henkilökohtaistaminen	27

3.5	Työrauha	28
	Kriisisuunnitelma ja pelastussuunnitelma	28
	SORA-lainsäädäntö	29
	Kurinpito	29
4	EKAMISTA YHTEISKUNNAN VASTUULLISEKSI JÄSENEKSI	30
4.1	Monikulttuurisuus Ekamissa	30
4.2	Kansainvälistyminen	30
4.3	Kohti kestäväää kehitystä	31
5	ARVIOINTI OPPIMISEN OHJAAJANA JA OSAAMISEN TODENTAJANA	32
5.1	Arvioinnista	32
	Arvioinnin tehtävät	32
	Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit	32
	Arvioinnista tiedottaminen ja arvioinnin dokumentointi	33
5.2	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	34
5.3	Oppimisen arviointi	35
5.4	Osaamisen arviointi	35
	Ammattiosaamisen näytöt	36
5.5	Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	37

1 OPETUSSUUNNITELMA EKAMIN TOIMINNAN OHJAAJANA

1.1 Strategia ja keskeiset arvot

Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston (Ekami) tehtävänä on järjestää laadukkaita ammatillisen koulutuksen palveluja seutumme nuorille, aikuisille ja työyhteisöille sekä varmistaa, että seudulla on riittävästi osaavaa työvoimaa elinkeinoelämän tarpeisiin. Toiminta-ajatuksemme mukaisesti koulutamme osaajia työelämän tarpeisiin ja tuemme yksilön kehittymistä. Osallistumme aktiivisesti työelämän ja alueen kehittämiseen. Palvelutarjontamme kuuluu myös seudun nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö. Visiomme mukaisesti tavoitteenamme on olla innovatiivinen ammattiosaamisen edelläkävijä ja työelämän halutuin kumppani.

Ammatillinen koulutus antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja, valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen sekä tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tukea yritysten kasvua ja kilpailukykyä ja siksi koulutuksen tulee palvella koko työuran aikaista osaamisen kehittämistä ammatillisista huippuosaamista unohtamatta. Koulutus antaa valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen, kehittää työelämää, edistää työllisyyttä ja tukee elinikäistä oppimista. Työelämän muutos edellyttää, että osaamista on jatkuvasti päivitettävä ja siihen uudistuvat ammatilliset tutkinnot tarjoavat hyvän mahdollisuuden. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä rooli työvoiman lisäkoulutuksessa sekä ammatin vaihtamisen mahdollistajana muutostilanteissa.

Työelämän vaatimukset kasvavat, osaamistarpeet muuttuvat ja ammatit uudistuvat yhä nopeammin teknologisen kehityksen ja digitalisoitumisen seurauksena. Tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastataan panostamalla luovuuden edistämiseen. Luovuutta edistävä koulutus kannustaa kokeilemaan virheitä pelkäämättä ja tekemään yhdessä. Koulutuksessa panostetaan taitojen kehittämiseen tietojen karttumisen rinnalla ja yhdessä tekemiseen yksilösuorittamisen sijaan. Oppimismenetelmien vaihtelu valmentaa monipuolisten työtehtävien ja vaihtelevien työtapojen ammatteihin. Sirpaleisista oppiaineista siirrytään kohti työelämän toimintakokonaisuuksia, ilmiöitä ja ongelmia, mikä edesauttaa monimutkaisessa toimintaympäristössä selviytymistä. Tutkintokohtaiset ammattitaitovaatimukset, työelämän osaamistarpeet ovat opetuksen ja ohjauksen sekä arvioinnin ja osaamisen tunnustamisen lähtökohtana. Tämä lisää joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen sekä tavoitteellista oppimista tukevien monimuotoisten oppimisympäristöjen, oppimismenetelmien ja tukitoimien tarvetta.

Toimintaa ohjaavia arvojamme ovat asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Toimintamme perustana ovat asiakkaidemme, opiskelijoiden tarpeet. Tavoitteenamme on, että opiskelijat ovat tyytyväisiä koulutukseen, viihtyvät opinnoissaan ja kehittyvät oman alansa ammattitaitoisiksi osaajiksi. Vastuullisuus tarkoittaa toiminnassamme oikeudenmukaisuutta, asiakaslupauksen pitämistä, koulutuspalvelujen yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä kestävästi kehityksen periaatteita. Panostamme opetuksessa ja ohjauksessa yhdessä tekemiseen ja yhteistyön edistämiseen.

Opetussuunnitelmissa huomioidaan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten lisäksi koulutusalaakohtaisesti seudulliset painotukset työelämän osaamistarpeissa. Tämä näkyy opetussuunnitelmissa läpileikkaavina painotuksina ja opintopolkuina, muun muassa asiakaslähtöisyys, palveluosaaminen, kansainvälisyysosaaminen (venäjän kieli, englannin kieli) sekä yrittäjäyys.

1.2 Koulutus Ekamissa

Ekamissa järjestetään toisen asteen ammatillista koulutusta sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla, tekniikan ja liikenteen alalla, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla sekä luonnontieteiden ja kulttuurin alalla. Erityisenä koulutustehtävänä ammattiopistolla on ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus ja urheilija-koulutus.

Ammatillinen peruskoulutus

Ammatilliseen perustutkintoon johtava koulutus toteutetaan pääosin oppilaitoksessa, opetus-suunnitelmaan perustuvana koulutuksena. Koko tutkinnon suorittaminen on tutkintoon johtavassa peruskoulutuksessa aina ensisijainen tavoite. Opiskelija voi suorittaa perustutkinnon myös suunnatun ammattipätevyyden tuottava tutkinnon osa tai osia kerrallaan silloin, kun se on tarkoituksenmukaista hänen opiskeluvalmiuksiensa, elämäntilanteensa tai työllistymisensä kannalta. Tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset on määritelty työelämän edellyttämänä käytännön osaamisena. Näin ollen jo yhden tutkinnon osan suorittaminen voi antaa sellaisen ammatillisen osaamisen, joka mahdollistaa työllistymisen kyseisen työ- ja toimintakokonaisuuden tekemiseen.

Opiskelijalle on järjestettävä joustavia mahdollisuuksia suorittaa koko tutkinto myöhemmin. Tällöin opiskelijalle laaditaan yhteistyössä opiskelijan ja mahdollisen työpaikan kanssa suunnitelma koko tutkinnon suorittamisesta. Suunnitelma kirjataan Wilman henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (hops) -lomakkeeseen.

Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat on laadittu niin, että ne antavat opiskelijalle mahdollisuuden opiskella tutkinnon osa kerrallaan. Osaamisperustaisen opetuksen ja ohjauksen malli koulutuksen toteutuksen suunnittelusta mahdollistaa opiskelijoiden henkilökohtaisten opiskelupolkujen luomisen. Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat ovat opetuksen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmia, joissa on tutkinnon osittain kuvattu opetuksen toteutusta, oppimisympäristöjä, käytettävää oppimateriaalia ja vaadittavaa opettajaosaamista. Tutkinnon osien osaamisvaatimuksista on muodostettu oppimispajoja, joiden opetuksesta vastaa kyseisen substanssiosaamisen omaava opettajatiimi.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen kautta erilaiset opiskelijat voivat parantaa valmiuksiaan ammatillisten perustutkintojen suorittamiseen. Opinnot kestävät pääsääntöisesti yhden lukuvuoden. Koulutus valmentaa myös itsenäiseen elämään ja työhön. Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville, perusopetuksen päättäneille nuorille, mutta koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi. Opiskelijat voivat korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen arvosanoja tai opiskella ammatillisen perustutkinnon osia, jotka voidaan tunnustaa hänen myöhemmissä perustutkinto-opinnoissaan.

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä (osp), ja se muodostuu pakollisista, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista. Koulutuksessa on yksi pakollinen osio ja sen lisäksi valinnaisia koulutuksen osia sekä liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä, jotta

opiskelija voi suunnitella opintonsa joustavasti henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti. Valinnaisista koulutuksen osista opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 50 osaamispistettä.

Oppisopimuskoulutuksen ennakkopaksoa vastaava kokonaisuus sisältyy osana ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta. Ennakkopaketin suoritusta (30 osp) tarvitsevat opiskelijat voivat suorittaa henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koulutuksen osien vaihtoehtoisista itselleen sopivat. Koulutukseen voi liittyä ammatillista kuntoutusta, jonka tavoitteena on edistää opiskelijan toimintakykyä, itsenäistä selviytymistä, hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia. Kuntoutusta toteutetaan ammatillisena erityisopetuksena (hojks), jonka tavoitteena on parantaa tai ylläpitää kuntoutujan työkykyä, työllistymistä ja ansiomahdollisuuksia tämän omien edellytysten mukaisesti.

Maahanmuuttajien ja eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Maahanmuuttajaopiskelijoiden ja muiden kieli- ja kulttuuriryhmien opiskelijoiden ammattitaitovaatimukset ovat pääsääntöisesti samat kuin muidenkin opiskelijoiden. Opetuksessa noudatetaan ammatillisen perustutkinnon perusteita. Koulutuksen järjestäjä tukee erityisin opetusjärjestelyin opiskelijoita, joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Opetusjärjestelyt toteutetaan siten, että koulutus edistää koulutustakuun toteutumista, kotoutumista, suomen kielen taitoa, valmiuksia toimia suomalaisessa yhteiskunnassa, ammattitaitoa ja elinikäisen oppimisen valmiuksia. Maahanmuuttajaopiskelijoille taataan yhdenvertainen pääsy opintoihin, ja suomen kielen osaaminen varmistetaan jo ennen valintaa kielikokeella. Mikäli maahanmuuttajaopiskelijat tarvitsevat opintojen alettua suomen kielen osaamisen vahvistamista, heille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Maahanmuuttajat osallistuvat tähän opetukseen, mikäli he tarvitsevat suomen kielen osaamisen vahvistamista.

Jos opiskelijan äidinkieli on muu kuin suomen tai ruotsin kieli, koulutuksen järjestäjä voi päättää äidinkielen ja toisen kielen opintojen jakamisesta toisin kuin on säädetty. Säännös mahdollistaa sen, että äidinkielen ja toisen kotimaisen kielen opinnot voidaan joustavasti jakaa mahdollisiin opiskelijan oman äidinkielen, äidinkieli-, suomi toisena kielenä- ja toisen kotimaisen kielen opintoihin. Jos toinen kotimainen kieli tuottaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia opiskelijalle, voi koulutuksen järjestäjä vapauttaa opiskelijan tästä opiskelusta. Mikäli opiskelija vapautetaan, tulee perusteen olla merkintänä opintosuoritusotteessa toisen kotimaisen kielen kohdalla.

Opiskelijoille tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma sekä huolehditaan osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta. Huolehditaan siitä, että maahanmuuttaja saa riittävästi opetusta ja ohjausta sekä siitä, että hänen opintonsa etenevät. Oppimisvaikeudet ja muut ongelmat pyritään tunnistamaan. Niihin puututaan varhaisessa vaiheessa ja koulutuksen keskeytyminen pyritään ehkäisemään. Opintojen eteneminen on työelämälähtöistä. Opetuksessa edetään konkreettisista työtehtävistä kielitaitoa vaativiin opintoihin. Opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt ovat työvaltaisia.

Urheilijoiden ammatillinen koulutus

Urheilijakoulutuksella tarkoitetaan Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemia (EKA) ja alueen oppilaitosten ja urheiluseurojen ylläpitämää järjestelmää, jonka puitteissa kilpaurheiluun tavoitteellisesti osallistuva nuori voi tehokkaasti ja joustavasti yhdistää harrastuksensa ja opiskelunsa. Urheilijakoulutusta koordinoi Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemia.

Urheiluseurat ja EKA vastaavat valmennuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Urheilijakoulutukseen valituilla opiskelijoilla on oikeus osallistua sovittuihin harjoituksiin. Urheilijakoulutuksen vakiintuneena toimintatapana ovat yhteiset aamuharjoitusajat. Harjoitusajat on sijoitettu aamun ensimmäisille tunneille käytännön syistä. Harjoitusajat otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon työjärjestystä tehtäessä. Muiden kuin Kotkan - Haminan -seudun urheiluseurojen urheilijoiden (opiskelijoiden) osallistumisesta seuravalmentajien ohjaamiin harjoituksiin sovi- taan erikseen.

Ekamin urheilijakoulutuksen opiskelijavalinta tapahtuu urheiluakatemia kautta. Ekamin edustaja osallistuu urheiluakatemia johtoryhmätyöskentelyyn, jossa päätetään urheilijakoulutuksen toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta, arvioinnista ja koordinoinnista. Urheilijakoulutuksen käytännön järjestelyistä vastaa Ekamin urheilijakoulutuskoordinaattori.

Urheilijakoulutus on yksi Ekamin yksilöllisistä opintopoluista, joka on osa opiskelijan henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa. Opinto-ohjaaja ja urheilijakoulutuskoordinaattori kirjaavat suunnitelman ja sen toteutumisen etenemisen Wilman hops-lomakkeelle vuosittain. Urheilijakoulutukseen osallistuminen tunnustetaan osaksi oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisia vapaasti valittavia tutkinnon osia (10 osp) sekä yhteisiin tutkinnon osia (4 osp). Lajikohtaisen arvioinnin tekee lajivalmentaja.

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan tässä opetussuunnitelmassa kaikkia Ekamin aikuisille suunniteltuja ja järjestettyjä koulutuksia. Koulutus voi olla näyttötutkintomuotoista ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta, ammatillista lisäkoulutusta tai työyhteisöjen henkilöstökoulutusta ja rahoituksen näkökulmasta joko omaehtoista koulutusta (vos), työvoimakoulutusta, oppisopimuksen tietopuolista koulutusta tai henkilöstökoulutusta. Aikuiskoulutuksena järjestetään myös erilaista ohjaavaa ja valmentavaa koulutusta.

Aikuiskoulutuksessa tutkinnot suoritetaan aina näyttötutkintoina. Näyttötutkinto tarkoittaa ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja sekä niihin valmistavaa koulutusta.

Ammatillinen perustutkinto antaa laaja-alaiset perusvalmiudet tietyn alan ammatillisiin tehtäviin. Ammattitutkinnossa on osoitettava ammattityöntekijältä vaadittava ammattitaito. Erikoisammattitutkinnossa vaadittava osaamistaso edellyttää alan vaativimpien työtehtävien hallintaa ja syvällistä osaamista jollakin ammatin erikoisalueella. Ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon suorittaminen antaa kelpoisuuden ammattikorkeakoulu- sekä korkeakouluopintoihin.

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on antaa aikuiselle maahanmuuttajalle sellaiset kielelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset ja elämänhallintaan liittyvät valmiudet, joiden avulla hän pystyy oma-aloitteisesti selviytymään jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa. Lisäksi työelämä- ja yhteiskuntataitojen opiskelu sekä työssäoppimisjaksot auttavat kotoutumiskoulutuksen jälkeen ammatillisiin jatko-opintoihin hakeutumisessa sekä työelämään siirtymisessä. Koulutuksen tavoitteena on saavuttaa vähintään suomen kielen taitotaso B1.1 ja osallistua suomen kielen keskitason Yki-testiin.

Koulutus on jaettu kolmeen polkuun: hitaasti etenevien polku, peruspolku ja nopeasti etenevien polku, jotka kaikki koostuvat 3-4 moduulista. Opiskelija voi siirtyä joustavasti polulta toiselle opinnoissa etenemisensä ja tarpeidensa mukaan. Jokainen opintopolkuun sisältyvä moduuli käsittää suomen kielen opintoja sekä työelämä- ja yhteiskuntataitojen opiskelua. Hitaasti etenevien polun moduulit 3 ja 4 sekä perus- ja nopean polun moduulit 2 ja 3 sisältävät lisäksi työssäoppimisjaksoa. Opiskelijan ammatillisista tavoitteista johdettu ammattikielipaja sisältyy kaikkien muiden paitsi hitaasti etenevien polun ensimmäiseen moduuliin työelämä- ja yhteiskuntatietojen opiskeluun. Tieto- ja viestintätekniikkaa opiskellaan suomen kielen sekä työelämä- ja yhteiskuntataitojen opiskelussa. Jokaisen moduulin aikana opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta ja hänelle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Oppisopimuskoulutus

Ekami toimii sekä oppisopimuskoulutuksen että siihen sisältyvän tietopuolisen koulutuksen järjestäjänä. Oppisopimuskoulutuksessa tutkintoon valmistava koulutus on työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Oppisopimuskoulutus edellyttää joko työsuhdetta tai yrittäjänä toimimista. Ohjattua työssä oppimista on valtaosa oppiajasta. Oppisopimuskoulutuksessa tutkintoon valmistava koulutus on työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla.

Oppisopimuskoulutus edellyttää joko työsuhdetta tai yrittäjänä toimimista. Yksilöllisenä opinnot voidaan osa opinnoista suorittaa oppisopimuskoulutuksena. Myös ammatillisena peruskoulutuksena suoritettu perustutkinto voidaan suorittaa yhdistämällä joustavasti oppisopimuskoulutusta ja oppilaitosmuotoista koulutusta.

1.3 Yhteistyö

Yhteistyö Rannikkopajojen nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön kanssa

Työvaltaista opiskelua (koulutussopimukset) järjestetään Rannikkopajoilla ammatillisen peruskoulutuksen sekä aikuiskoulutuksen nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) -opiskelijoille, jolloin nuorten yksilölliset opinnot ja joustava siirtyminen oppilaitoksen ja työpajojen välillä mahdollistuvat. Nuori pysyy edelleen pajajakson aikana opiskelijana. Koulutussopimus tehdään tilanteissa, jolloin nuoren opinnot ovat vaarassa keskeytyä, nuori on yksilöllisemmän tuen tarpeessa, hänellä on tarve päästä pienempään ryhmään tai jos oppilaitoksen omat tukitoimet eivät riitä. Sopimukset tehdään aina kolmikantayhteistyönä ja nuoren yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

Rannikkopajoilla toteutettava starttipajatoiminta on tarkoitettu alle 17-vuotiaille, ilman toisen asteen opiskelupaikkaa jääneille tai opinnoissaan erityistä tukea tarvitseville nuorille. Nuori kirjataan opiskelijaksi ja hänellä on mahdollisuus suorittaa opintoja Valma-koulutuksessa. Nuorella on mahdollisuus siirtyä yksilöllisten polkujen myötä myös starttipajan Valma-ryhmään tai ammatilliseen koulutukseen. Pajojen tunnistettuja oppimisympäristöjä on avattu yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa ja niitä on verrattu tutkintokohtaisiin tutkinnon perusteisiin. Nuoren pajajakson aikana tunnistetaan hänen osaamistaan. Nuoren on mahdollisuus siirtyä oppilaitoksen opiskelijaksi, jolloin oppilaitos tunnustaa pajalla hankitun osaamisen. Rannikkopajoilla on mahdollisuus suorittaa oppisopimuksella tutkintoon valmistavaa koulutusta.

Oppimis- ja koulutusvalmennuspaja, Zoomipaja on tarkoitettu pääsääntöisesti 20–29-vuotiaille nuorille aikuisille, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa ja jotka ovat oikeutettuja työkokeiluun. Pajalle tulevat nuoret haastatellaan yksilöllisesti. Haastattelussa selvitetään nuoren koulutus- ja työhistoria, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne sekä tulevaisuuden suunnitelmat. Zoomipajalla työskennellään ryhmässä sekä tutustutaan ammatillisilla pajoilla eri koulutusaloihin ja työelämään. Valmennukseen sisältyy yksilöohjausta jokaisen omien koulutuksellisten ja ammatillisten kiinnostuksen kohteiden ja valintojen mukaisesti. Keskustelujen ja työkokeilujen kautta rakennetaan nuoren aikuisen omaa jatkopolkua tulevaan ammattiin ja ohjataan pääasiassa nuorten aikuisten osaamisohjelman koulutuksiin.

Etsivä nuorisotyö - Finders toteuttaa matalan kynnyksen yksilöllistä, liikkuvaa palveluohjausta nuorisotyön menetelmin. Asiakkaina ovat nuorisolaisissa määritellyt, alueen alle 29-vuotiaat nuoret, jotka ovat tai jotka ovat vaarassa pudota yhteiskunnan palvelujärjestelmän ulkopuolelle sekä nuoret, jotka tarvitsevat erityisiä toimenpiteitä ja ohjausta saavuttaakseen tarvitsemansa palvelun. Nuorisolaki velvoittaa oppilaitoksia ja koulutuksen järjestäjiä ilmoittamaan alle 25-vuotiaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot Etsivälle nuorisotyölle seuraavissa tilanteissa: 1. peruskoulun päättäneet nuoret, jotka jäävät ilman opiskelupaikkaa ja 2. opintonsa keskeyttäneet, opinnoista eronneet/erotetut nuoret (etsivat@ekami.fi).

Ekamin toimipistekohtaisissa opiskelijahuoltoryhmien kokouksissa kartoitetaan ja käsitellään säännöllisesti keskeyttäneiden opiskelijoiden tilanteet, jotka ilmoitetaan kootusti etsivälle nuorisotyölle sähköpostitse. Toimipisteittäin nimetty vastuuhenkilö hoitaa yhteistyön etsivään nuorisotyöhön. Lisäksi, jos opiskelijan opinnot ovat vaarassa keskeytyä tai opinnot eivät jostakin syystä etene, etsivien kanssa voidaan neuvotella nuoren yksilöllisistä tukitoimista opintojen loppuun saattamisen turvaamiseksi.

Yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Ekami tekee yhteistyötä perusopetuksen kanssa mahdollistamalla perusopetuksen arvosanojen korottamisen. Todistuksen korotetuista arvosanoista antaa perusopetus. Erilaisten nivelvaiheprojektien ja saattaen vaihtaen -toiminnan tarkoituksena on helpottaa opiskelijan siirtymistä perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen.

Ekamissa voi opiskella lukioaineita osana ammatillisena peruskoulutuksena suoritettua ammatillista perustutkintoa. Lukiokoulutuksen toteuttamisesta vastaavat Kotkan lyseon lukio ja Haminan lukio. Lähes kaikkien ammatillisten perustutkintojen opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukio-opinnoista 23 lukiokurssia äidinkielessä, ruotsissa, englannissa ja lyhyessä matematiikassa. Kaikilla opiskelijoilla lukio-opinnot lasketaan osaksi ammatillista perustutkintoa.

Ne korvaavat ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia, vapaasti valittavia tutkinnon osia sekä ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia.

Taitaja 9 -kilpailu on merkittävä yhteistyömuoto Ekamin, peruskoulujen ja alueen yritysten välillä. Ekami järjestää vuosittain Taitaja 9 -paikalliskilpailun, joka on tarkoitettu peruskoulun 9. luokkalaisille. Toisen asteen ja korkea-asteen välistä yhteistyötä ylläpidetään ja lisätään yhteisillä opetuksen kehittämishankkeilla. Ekamissa yhteistyötä alueen ammattikorkeakoulun kanssa kehitetään siten, että opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa amk-opintoja osana toisen asteen tutkintoa.

Opintojen tarjonta, toteutus ja valinta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan oma henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (hops), johon kirjataan aikaisemmin hankittu osaaminen, opiskelijan valitsemat opinnot ja yksilölliset opintopolut. Hopsia päivitetään koko koulutuksen ajan. **Aikuiskoulutuksessa** opintojen suunnittelu tapahtuu henkilökohtaistamisprosessin mukaisesti.

Valinnaisuudessa keskeistä on se, että opiskelija valitsee itsenäisesti haluamansa opinnot. Oppilaitoksen tehtäväksi jää järjestää opiskelijoille tarpeellinen ohjaus ja tiedottaa eri mahdollisuuksista. Mahdollisimman monipuolisen valinnaisuuden takaamiseksi käytetään hyväksi myös yhteistyöoppilaitosten tarjontaa.

Valinnaisopintojen tarjonnassa koulutusalat erikoistuvat ja tarjoavat muille parasta osaamistaan sekä oman oppilaitoksen eri koulutusalojen välillä että yhteistyöoppilaitoksiin. Useiden koulutusalojen yhteiset opetusryhmät mahdollistavat harvinaistenkin tutkinnon osien toteutumisen ja laajentavat siten valinnaisuutta. Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelija voi suunnata ammatillista uraansa kohti jatko-opintoja valitsemalla yhteisten tutkinnon osien valinnaisia opintoja ja jatko-opintopolun. Kaikille valinnaiset tutkinnon osat opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suorittamallaan opinnoilla.

Työelämäyhteistyö ja työelämäpalvelut

Ammatillisten tutkinnon osien opettajilla/kouluttajilla on laaja-alainen työelämän tuntemus ja hyvät verkostot, joiden kanssa opettajat/kouluttajat suunnittelevat opiskelijoiden oppimista, opetuksen toteutusta ja ohjausta työpaikoilla työelämän muuttuviin tarpeisiin.

Työelämän toimintaympäristön muutosvauhti edellyttää oppilaitoksilta tiivistä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Vaikutus koulutukseen näkyy elinkeino- ja ammattirakenteen, osaamisvaatimusten, työtapojen ja työorganisaatioiden uudistumisena, jolloin uusia ammatteja ja osaamisvaatimuksia syntyy. Keskeisimmät muutosvoimat ovat kansainvälistyminen ja globalisaatio, teknologinen kehitys sekä väestön ikääntyminen, joka on Suomessa Euroopan voimakkainta.

Työelämän muutos ja työurien pidentämisvaatimukset korostavat elinikäisen oppimisen taitojen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen merkitystä. Työ tehdään yhä useammin verkostoissa työntekijöiden ja asiantuntijoiden yhteistyönä. Tämä edellyttää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, kieli- ja kulttuuriosaamista sekä tietoverkkojen hallintaa.

Palveluosaaminen on muodostumassa yhä tärkeämmäksi osaksi työelämäosaamista. Määrällisesti riittävä ja tasalaatuinen tuotanto ei riitä, vaan tuotteiden ympärille on rakennettava palvelu- ja muotoilukonsepti. Luovuutta ja ongelmanratkaisua tulee kehittää asiakas- ja tilaajälähtöisyyden näkökulmasta käden taitojen kehittämisen lisäksi. Ikääntyvä väestö haastaa palveluosaajia ja odottaa uusia palveluinnovaatioita. Palveluosaamisen ja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden korostuminen heijastuvat myös ammatillisessa koulutuksessa.

Ekamin työelämäyhteistyön muotoja ovat muun muassa työssäoppiminen, ammattiosaamisen näytöt, tutkintotilaisuuksien arviointi kolmikantayhteistyönä työpaikoilla, opettajien/kouluttajien työelämäjaksot, yhteistyöprojektit, yritysten työntekijöiden kouluttaminen, erilaiset yhteistyöverkostot, ammatilliset neuvottelukunnat sekä ammattiosaamisen näyttötoimikunta.

Ammatillisten neuvottelukuntien toiminta perustuu Ekamin strategiaan. Strategian tarkoituksena on määrittää Ekamille suunta ja varmistaa sille asetettujen perustavoitteiden saavuttaminen. Neuvottelukuntatyön tarkoituksena on luoda toimiva vuorovaikutussuhde ammattiopiston ja yritysten välillä. Tehtävänä on varmistaa, että työelämän palaute oppilaitoksen käytäntöjen ja koulutuksen kehittämiseksi välittyy oppilaitoksen edustajille sekä viedä tietoa yrityksille oppilaitoksen käytännöistä (muun muassa työssäoppiminen, ammattiosaamisen näytöt, näyttötutkinnot).

Lisäksi neuvottelukunnilla on tärkeä rooli koulutuksen ennakoinnissa ja laadun kehittämisessä. Niiden tehtävänä on osallistua opetussuunnitelmien kehittämiseen, aloituspaikkojen suunnitteluun tekemällä kannanottoja aloituspaikkojen suuntaamisesta aloilla ja lisätä työelämälähtöisyyttä, esimerkiksi opinnäytetyöt, yhteiset projektit, asiantuntijavierailut, opettajien/kouluttajien työelämäjaksot.

Neuvottelukunta tekee työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen kehittämisohjelmia ammattiosaamisen näyttötoimikunnalle. Neuvottelukunta osallistuu toimialansa markkinointiin koulutukseen hakeutuville, esimerkiksi peruskoulujen TET-jaksojen ja Taitaja-kilpailujen hyödyntäminen, osallistuminen vanhempainiltoihin ja asiantuntijavierailut Ekamissa.

Ekamin työelämäpalvelut ovat osa ammatillista **aikuiskoulutusta**. Tarjoamme alueemme yrityksille, yhteisöille ja erityisesti pienyrityksille erilaisia osaamisen kehittämispalveluja, joiden tavoitteena on yritysten kilpailukykyyn ylläpitäminen ja kehittäminen. Osaamisen kehittämispalvelut sisältävät koulutusten suunnittelu-, toteutus- ja rahoituspalvelujen lisäksi osaamiskartoituksia, toimintatyylianalyyssejä, esimiesarviointeja sekä työhyvinvoinnin kartoitus- ja kehittämispalveluita.

1.4 Laadunhallinta

Ekamilla on käytössä toimintajärjestelmä, joka koostuu ympäristö-, turvallisuus- ja laatu järjestelmistä. Toimintajärjestelmän runkona ovat CAF- ja ISO-järjestelmät. Jatkuvaan parantamiseen perustuvia toimintajärjestelmiä sovelletaan kaikissa koulutuksissamme ja toiminnossamme.

Aikuiskoulutuksen ja merenkulun laatu järjestelmät on rakennettu SFS-EN ISO 9001:2008 mukaan ja ne on sertifioitu. Aikuiskoulutuksen ensimmäinen sertifiointi suoritettiin 28.6.2000. Sertifiointi suorittaa Inspecta Sertifiointi Oy.

Vuosittain tehdään alakohtaisia sisäisiä auditointeja. Myös vertaisarvioinnit ja benchmark-toiminta yhteistyöoppilaitosten kanssa ovat osa laadunhallintaamme.

1.5 Henkilöstön suunnitelmallinen kehittäminen

Henkilöstöohjelmassa esitetään ne Ekamin keskeiset henkilöstöpoliittiset ja -strategiset linjaukset sekä toimenpiteet, joilla tuetaan yhteisen vision ja perustehtävän toteuttamista. Ekamin arvot ohjaavat jokaisen ekamilaisen toimintaa ja niiden pitää näkyä työssämme ja arjessamme. Henkilöstöohjelman toimenpiteet liittyvät tärkeänä osana Ekamin kehittämis- ja laatutyöhön, jolla luodaan ja määritellään yhteisiä toimintatapoja sekä jatkuvan oman toiminnan arvioinnin avulla edistetään avoimuutta ja parannetaan käytäntöjä asiakkaiden parhaaksi.

Tavoitteena on osaava, sitoutunut ja hyvinvoiva henkilöstö, joka toimii tuloksellisesti Ekamin arvojen ja strategian mukaisesti. Henkilöstöohjelmassa korostetaan hyvää johtamista, työyhteisötaitoja sekä jokaisen ekamilaisen aktiivisuutta tavoitteena työn ilo. Samassa veneessä -henkilöstöohjelma 2013–2016 (<https://s8.ims.fi/ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>).

1.6 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lain naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolaki velvoittaa työnantajaa edistämään sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Yhdenvertaisuuslaki (30.12.2014/1324) velvoittaa koulutuksen järjestäjää edistämään yhdenvertaisuutta arvioimalla yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhtymällä tarvittaaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Työnantajan on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla ja työpaikan tarpeet huomioon ottaen kehitettävä työoloja sekä niitä toimintatapoja, joita noudatetaan henkilöstöä valittaessa ja henkilöstöä koskevia ratkaisuja tehtäessä.

Ekamin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on:

- edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjintää kaikessa toiminnassa
- tunnistaa ja poistaa eriarvoisuutta tuottavia sekä ylläpitäviä käytäntöjä ja rakenteita
- auttaa näkemään erilaisuus voimavarana
- edistää moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin syntymistä
- edistää kaikessa vuorovaikutuksessa luottamuksen, arvostuksen ja kunnioituksen syntymistä ihmisten kesken
- edistää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymysten huomioon ottamista kaikessa toiminnassa ja päätösten teossa.

Ekamin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan on kirjattu tavoitteeksi se, että Ekamin johtamisessa ja muussa toiminnassa otetaan huomioon työpaikan henkilöstön ja opiskelijoiden moninaisuus. Työnantajan tavoitteena on luoda tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen ja laadukasta työtä tekevä työyhteisö. Linkki tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan: <https://s8.ims.fi/Ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>.

Vastuu yhdenvertaisuudesta on koko henkilöstöllä sekä oppilaitoksessa että työssäoppimispaikoissa. Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston yhdenvertaisuuden toteuttamisen tavoitteena on, että kaikki oppilaitoksen opiskelijat oppivat elämään ja toimimaan suomalaisessa yhteiskunnassa sekä tuntemaan sen kulttuurin ja työelämän periaatteet. Koulutus sisältää suomalaisen kulttuurin tuntemuksen lisäksi tutustumista eri kulttuureihin ja kansainvälistä yhteistyötä.

2 EKAMI OPISKELIJAN JA OPPIMISEN TUKENA

2.1 Opintojen ohjaus

Opintojen ohjaus on opiskelua, oppimista, ammatillista kasvua ja urasuunnittelua tukevaa toimintaa. Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarvitsemaansa ohjausta ja tukea tavoitteidensa saavuttamiseksi koko opintojensa ajan sekä jatkosuunnitelmiansa tekemisessä.

Opinto-ohjauksen tavoitteet, toteutus, työnjako ja arviointi määritellään tarkemmin Ekamin sekä ammatillisen peruskoulutuksen että **aikuiskoulutuksen** ohjaussuunnitelmissa. Opinto-ohjauksen sisällöt vaihtelevat oppimisprosessin eri vaiheissa. Opinto-ohjaus voi olla ryhmä-, pienryhmä- ja yksilöohjausta. Opiskelijan ohjaus on koko Ekamin henkilöstön yhteinen tehtävä. Ohjauksen onnistumiseksi tehdään oppilaitoksen sisäistä ja ulkoista asiantuntijayhteistyötä sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa yhteistyötä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Ohjaus alkaa jo ennen opintojen alkamista. Opintoja edeltävän vaiheen ohjauksella pyritään siihen, että hakijalle tiedotetaan ammatillisesta koulutuksesta, ammatinvalintaan liittyvistä terveydentilaan ja toimintakykyyn liittyvistä vaatimuksista (ns. SORA-lainsäädäntö <https://s8.ims.fi/ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>), opintojen muodostumisesta, sisällöistä ja tukitoimista. Hakija orientoituu opiskeluun ja hahmottaa omien opintojensa rakentumisen ja etenemisen. Ammatillisessa peruskoulutuksessa SORA-lain tiedotuskanavia ovat 9. luokkalaisten infot ja huoltajaillat sekä Hytti-yhteistyöryhmä. **Aikuiskoulutuksessa** tiedottaminen tapahtuu muun muassa koulutusessitteiden, infotapahtumien, Ekamin www-sivujen ja henkilökohtaistamisen eri vaiheiden ohjauskeskustelujen avulla.

Opintojen aloitusvaiheen ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija sitoutuu opiskeluun ja kehittyä aktiiviseksi toimijaksi sekä tietää ja tunnistaa oman vastuunsa opintojen toteutumisessa. Ryhmänohjaaja vastaa siitä, että opiskelijalle laaditaan opiskelijan kanssa yhteistyössä henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Opintojen aikaisen ohjauksen tavoitteena on, että opiskelijalle kehittyy ammatti-identiteetti ja luottamus itseensä sekä halu ja taito elinikäiseen kasvuun ja oppimiseen. Opiskelija saa ohjausta valintojen tekemisessä, työssäoppimisessa sekä ammattiosaamisen näytöissä. Opiskelija kykenee hakemaan ohjausta muuttuvissa elämäntilanteissa palatessaan takaisin opiskelemaan esimerkiksi äitiysloman, varusmiespalvelun, ammatin vaihtamisen tai muun syyn vuoksi. **Aikuiskoulutuksessa** henkilökohtaistamisen keskeinen työväline on ohjaus.

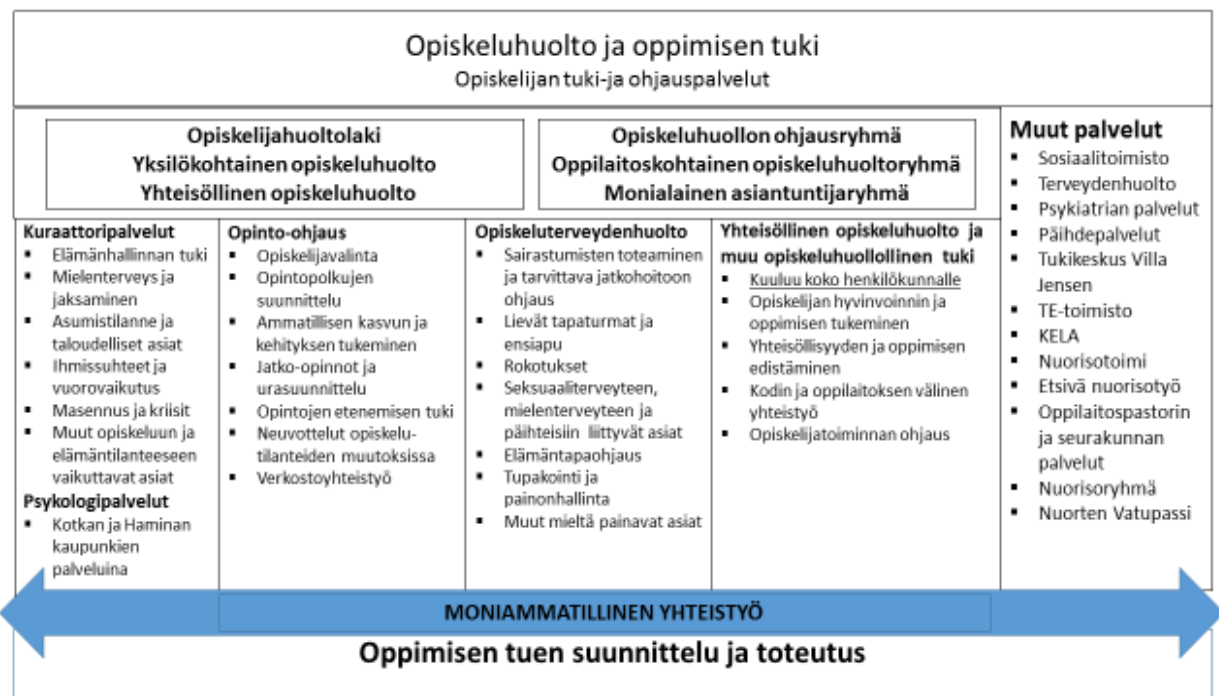
Päättövaiheen ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija osaa hakeutua jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelijaa rohkaistaan tutustumaan monipuolisesti eri työ- ja koulutusmahdollisuuksiin. Opintojen päättyessä opiskelijaa tuetaan laatimaan oma urasuunnitelma.

Ohjausta arvioidaan koko koulutuksen ajan esimerkiksi opiskelijoille kohdennettujen palautekyselyjen avulla. Arvioinnin tavoitteena on saada palautetta ohjauksen toteutumisesta, sen oikea-aikaisuudesta sekä siitä, miten se tukee yksilöllisten ja joustavien opintojen toteutumista. Ohjauksesta saatava palaute vaikuttaa ohjaustyön kehittämiseen.

2.2 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin lisäämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä edistävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhooltoon sisältyvät opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat kuraattori- ja psykologipalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoollon avulla tuetaan kokonaisvaltaisesti oppimista ja ehkäistään oppimisen esteitä ja muita opiskeluun liittyviä ongelmia. Ekamin erillinen opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opiskeluhoollon keskeiset toiminnan perusteet, linjaukset ja toimintatavat. Opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään alueen palvelujärjestelmän ja opiskeluhoollon palvelut kokonaisuutena ja toimenpiteet kiusaamisen ehkäisyyn ja työrauhan ylläpitämiseen. Lisäksi opiskeluhooltosuunnitelma (Ekami intra > Sisäiset palvelut > Opiskelijahuolto) sisältää päihde- ja kriisisuunnitelman sekä kuvauksen oppilaitoksen ja kodin välisestä yhteistyöstä.

Kuvassa 1 on kuvattu Ekamin käytössä olevat opiskeluhooltoon kuuluvat tuki- ja ohjauspalvelut ja niiden yhteys oppimisen tuen suunnitteluun ja toteutukseen.

Kuva 1. Opiskeluhoolto ja oppimisen tuki

Opiskelijan tuki- ja ohjauspalvelujen toimintamallissa opiskelijaa pyritään tukemaan ja auttamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisevästi. Moniammatillisen yhteistyön ja ohjauksen avulla etsitään opiskelijalle hänen opiskelu- ja elämäntilannettaan parhaiten tukevat palvelut. Opiskelijoiden lähin yhteyshenkilö on ryhmänohjaaja, joka seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja arvioi mahdollisten ohjaus- ja tukipalvelujen tarvetta. Opiskeluhuolto ja opiskelijan oppimisen tuen edistäminen kokonaisuutena kuuluu Ekamissa koko henkilöstölle.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ensisijainen opiskeluhuollon muoto. Yhteisöllinen opiskeluhuolto tarkoittaa toimintaa, jolla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Keskeisiä tekijöitä yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa ovat avoimuus, luottamus, osallisuus ja myönteinen vuorovaikutus. Vastuu yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumisesta on oppilaitoksen koko henkilökunnalla.

Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutetaan opiskeluhuollon ohjausryhmässä ja oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Käytännön toimenpiteitä yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi oppilaitoksessa ovat:

- ryhmäytymispäivät ensimmäisen vuoden opiskelijoille
- opiskeluhuollon info-tilaisuudet opiskelijoille
- tiedonkulku ja toimiva yhteistyö eri palvelujen ja tukitoimia järjestävien henkilöiden välillä
- erilaiset yhteisölliset tapahtumat opiskelijoille
- huoltajille järjestettävät tilaisuudet
- ryhmänohjaajien toiminnan jatkuva kehittäminen
- opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät tilaisuudet ja teemapäivät
- hyvin toimiva tutorjärjestelmä ja opiskelijakunta.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon muista toimenpiteistä määritellään tarkemmin oppilaitoksen päihdesuunnitelmassa, kriisisuunnitelmassa ja kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia palveluja. Näitä ovat opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut, opiskeluterveydenhuollon palvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan tai huoltajan suostumuksella. Monialaisen asiantuntijaryhmän tavoitteena on opiskelijoiden terveydentilan, toimintakyvyn tai hyvinvoinnin muutoksista johtuvien ongelmien tunnistaminen ja tarvittavien yksilökohtaisten palvelujen järjestäminen. Opiskeluhuollossa tehdään säännöllistä yhteistyötä oppilaitoksen sisäisten palvelujen sekä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen välillä. Asiantuntijaryhmä nimeää yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa keskuudestaan vastuuhenkilön ja toiminnasta laaditaan opiskeluhuoltokertomus.

Opiskeluhooltoryhmien toiminta

Ekamin opiskeluhoollon toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa opiskeluhoollon ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on mukana sidosryhmien edustus ja ryhmä kokoontuu 1–2 kertaa vuodessa. Opiskeluhoollon ohjausryhmässä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita. Opiskeluhoollon ohjausryhmä arvioi opiskeluhoollollisten palvelujen tarvetta ja kokonaistoiminnan kehittämistä.

Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelun ja kehittämisen osalta vastuussa on oppilaitoskohtainen monialainen opiskeluhooltoryhmä. Ryhmän tehtäviin kuuluu myös toiminnan toteuttaminen ja arviointi. Ryhmän kokoonpanon, tehtävät ja toimintatavat koulutuksen järjestäjä päättää yhteistyössä opiskeluhoollon palveluja tuottavien tahojen kanssa.

Oppilaitoskohtainen monialainen (yhteisöllinen) opiskeluhooltoryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän jäsenet kokoontuvat tarvittaessa myös muulloin akuuteissa, moniammatillisuutta vaativissa opiskeluhooltoasioissa. Ryhmän perusjäseniä ovat apulaisrehtori, vastaava kuraattori, opinto-ohjaaja, opiskeluterveydenhoitaja, erityisopetuksen koordinaattori ja opiskelijatoiminnan ohjaaja. Opiskeluhooltoryhmään kutsutaan tarpeen mukaan muita asiantuntijoita tai yhteistyötahoja. Ryhmän kokoukseen voi henkilökunta, opiskelija, huoltaja tai muu yhteistyötaho tuoda käsiteltäväksi yleisiä opiskeluhoollollisia asioita. Opiskeluhooltotyön kautta arvioidaan opetuksellisen, psyykkisen, sosiaalisen ja yhteisöllisen tuen tarvetta ja etsitään ratkaisuja erilaisiin yleisiin, opiskelua vaikeuttaviin tilanteisiin. Työhön kuuluu koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin seuraaminen, kehittäminen ja arviointi.

Opiskeluhoollon toimintaan kuuluu myös ulkoinen moniammatillinen verkostotyö yhteistyössä alueen palvelujärjestelmän kanssa. Opiskeluhoolto pyrkii edistämään erityisesti opiskelijoiden sekä myös huoltajien ja oppilaitoksen henkilökunnan voimavaroja ja toimintakykyä nuoren opiskelutavoitteiden saavuttamiseksi ja opiskeluun integroimisen tukemiseksi. Toimintaperiaatteina ovat ennaltaehkäisy, integroituminen, opiskelijan oikeusturva, riittävät palvelut, yhteistyö ja tiedotus.

2.3 Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö

Ekamin henkilöstön tavoitteena on luoda toimiva ja aktiivinen keskusteluyhteys opiskelijan, hänen huoltajansa ja oppilaitoksen edustajien välille. Tavoitteena on luoda yhtenevä käsitys opiskelun tavoitteista ja niiden edellyttämistä toimintatavoista. Opiskelijan kasvua tuetaan sekä henkilökohtaisella että ammatillisella tasolla. Yhteistyö on opinto-ohjausta, henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimista ja oppimisen tukipalveluiden järjestämistä. Kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön merkitys korostuu alaikäisten opiskelijoiden kohdalla. Opintojen onnistumisen kannalta on merkityksellistä, että yhteistyö jatkuu koko opiskeluajan.

Yhteydenpidon koteihin hoitavat ensisijaisesti ryhmänohjaajat. Heidän tukena toimivat koulutuspäälliköt, opinto-ohjaajat, koulukuraattorit, opintoala-ervat ja opiskelijaterveydenhuollon edustajat. Tarvittaessa myös he ovat yhteydessä koteihin. Yhteydenpitoa kodin kanssa käydään henkilökohtaisissa tapaamisissa ja keskusteluissa; yhtenä välineenä käytetään opiskelijahallinto-ohjelman [www-liittymää Wilmaa](#), joka mahdollistaa vastavuoroisen viestinnän huoltajien ja oppilaitoksen välillä. Wilman kautta huoltaja voi olla yhteydessä ryhmänohjaajaan,

opettajiin sekä ohjaus- ja tukihenkilöstöön. Täysi-ikäisen opiskelijan asioissa huoltajiin voi olla yhteydessä vain opiskelijan luvalla.

Huoltajille järjestetään erilaisia tutustumis- ja informaatiotilaisuuksia. Kaikkien ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajat kutsutaan vähintään kerran syyslukukauden aikana huoltajien tapaamiseen. Tilaisuuksissa on mahdollisuus henkilökohtaisiin keskusteluihin esimerkiksi koulutuspäällikön, opiskelijan ryhmänohjaajan, opettajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Tilaisuudessa käsitellään seuraavia asioita:

- ammatillinen koulutus
- opintojen tarjonta, henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat ja niihin liittyvät valinnat
- opintojen ohjaus ja oppimisen tukipalvelut
- oppimisympäristöt, työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt
- yhteydenpitotavat ja keskinäisen palautteen antaminen (Wilma-ohjelma).

Toisen vuoden syyslukukauden aikana koulutusaloilla järjestetään huoltajille keskustelutilaisuus.

Ekamissa toimii Hytti-yhteistyöryhmä nuorten opiskelun tukemiseksi ja kehittämiseksi. Ryhmän tavoitteena on tukea huoltajia ohjaamaan opiskelijaa vastuulliseen ja säännölliseen opiskeluun. Ryhmä kokoontuu noin neljä kertaa lukuvuodessa ja kokoontumisten teemat muodostuvat vanhempien esittämien toiveiden mukaisesti. Ryhmään toivotetaan tervetulleiksi uusien ja jatkavien, Ekamissa opiskelevien nuorten huoltajia. Hytti-ryhmän jäsenyys ei sido huoltajia mihinkään ja kokouksiin voi osallistua silloin, kun se omaan aikatauluun sopii. Huoltajien yhteistyöryhmän koordinaattorina toimii Ekamin opiskelijatoiminnan ohjaaja.

2.4 Opiskelijatoiminta

Ekamissa yhteishengen vahvistaminen on tärkeä viihtyisän ja turvallisen oppimisympäristön syntymisen lähtökohta. Opiskelijoiden ja henkilöstön yhteishengen rakentaminen vahvistaa yhteisöllisyyttä, jota kehitetään erityisesti opiskelijatoiminnan kautta. Lukuvuosittain Ekamissa järjestetään tapahtumia, joihin osallistumalla opiskelijat ja henkilökunta ovat mukana luomassa yhteisöllistä kulttuuria. Tapahtumia ovat muun muassa uusien opiskelijoiden starttipäivät, toimipistekohtaiset teemapäivät, pääsiäistapahtuma ja sählyturnaus. Opiskelijatoiminnassa tehdään paljon yhteistyötä paikallisten yhteisöjen ja organisaatioiden kanssa. Opiskelijatoiminnasta vastaa Ekamin opiskelijatoiminnan ohjaaja. Kuvassa 2 on kuvattu yhteisöllistä opiskelijatoimintaa Ekamilla.

Yhteisöllinen opiskelijatoiminta	
Tutortoiminta <ul style="list-style-type: none"> tutorkoulutusleiri uusien opiskelijoiden tuki tapahtumien* järjestäminen tutoreiden yhteiset tapaamiset positiivisen ilmapiirin luominen 	Opiskelijakuntatoiminta <ul style="list-style-type: none"> yhteistyöneuvottelut oppilaitoksen johdon kanssa yhteistyöneuvottelut ulkopuolisten toimijoiden kanssa opiskelijaedustajat työryhmissä tapahtumat* kokoukset tempaukset
*Tapahtumat: starttipäivät, päihdeluennot, sählyturnaus, yrittäjyyssemapäivä, INTRO-liikuntatapahtuma	

Kuva 2. Yhteisöllinen opiskelijatoiminta Ekamissa

Tutortoiminta

Ekamissa koulutetaan lukuvuosittain tutoropiskelijoita, joiden tehtävänä on toimia uusien opiskelijoiden tukena ja oppilaitoksen positiivisen ilmapiirin rakentajina. Koulutuksesta vastaa opiskelijatoiminnan ohjaaja. Kaikki opiskelijat voivat hakea tutoriksi. Tutorit osallistuvat tapahtumien järjestämiseen ja oppilaitoksen markkinointiin. He myös organisoivat erilaisia aktiviteetteja vaihto-opiskelijoille. Tutortoimintaan osallistuminen voidaan sisällyttää opiskelijan opintoihin esimerkiksi vapaasti valittavina tutkinnon osina.

Opiskelijakuntatoiminta

Ekamissa toimii opiskelijakunta. Opiskelijakuntaan kuuluvat kaikki oppilaitoksen vakinaiset opiskelijat. Opiskelijakunta toimii opiskelijoiden keskinäisenä yhdyssiteenä ja hoitaa myös lakisääteiset opiskelijakunnan tehtävät. Opiskelijakunnan kautta opiskelija voi vaikuttaa opiskelijoiden yhteisiin asioihin. Opiskelijakunnan toiminnan toteuttamisesta vastaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja 1–4 jäsentä Kotekon, Katariinan ja Haminan kampuksilta. Hallitus on rekisteröity yhdistys, Ekamin Opiskelijayhdistys ry. Jäsenmaksua ei kerätä.

Opiskelijayhdistys pyrkii kehittämään oppilaitosta opiskelijoiden näkökulmasta, tekee yhteistyötä Ekamin johdon kanssa ja järjestää opiskelijoille tapahtumia. Opiskelijayhdistyksen tehtävänä on huolehtia, että opiskelijoita kuullaan, kun heitä koskevia päätöksiä tehdään. Opiskelijayhdistys nimeää edustajia erilaisiin työryhmiin niin oppilaitoksen sisällä kuin myös alueellisesti nuorisopalveluissa. Opiskelijakuntatoiminnan koordinoinnista vastaa Ekamin opiskelijatoiminnan ohjaaja. Opiskelijakuntatoimintaan osallistuminen voidaan sisällyttää opiskelijan opintoihin esimerkiksi vapaasti valittavina tutkinnon osina.

2.5 Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiseksi jokaisella opiskelijalla tulee olla erilaisista oppimis-edellytyksistä riippumatta yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena.

Oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus järjestetään erityisopetuksena. Yksilöllisen tuen avulla turvataan henkilökohtaisiin edellytyksiin perustuva oppiminen, itsensä kehittäminen ja ihmisenä kasvaminen. Erityisopetuksen tarve määritellään jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti. Ekamissa ryhmänohjaaja ja erityisopetuksesta vastaava opettaja (erva) selvittävät opiskelijan erityisen tuen tarvetta haastattelujen ja lähtötasotestien avulla. Moniammatillinen opiskeluhuoltotiimi tekee esityksen lähtötasotietojen sekä nivelvaiheessa saatujen taustatietojen pohjalta erityistä tukea tarvitsevista opiskelijoista apulaisrehtorille, joka tekee päätöksen opetuksen järjestämisestä erityisopetuksena. Jokaisen opettajan vastuulla on yhdessä ervan kanssa havainnoida oppimisen haasteita ja suunnitella tukitoimet tarvittaessa moniammatillisten asiantuntijoiden kanssa. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ammatillinen koulutus toteutetaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan ensisijaisesti samoissa opetusryhmissä muiden opiskelijoiden kanssa. Opetus on mahdollista järjestää myös osittain tai kokonaan pienryhmässä.

Erityisopiskelijaksi nimetyille opiskelijoille tehdään aina henkilökohtainen opetuksen järjestämisestä koskeva suunnitelma (hojks) välittömästi, kun nimeäminen on tehty. Suunnitelma tehdään yhteistyönä ervan, ryhmänohjaajan, opiskelijan sekä huoltajan kanssa, mikäli opiskelija on alaikäinen. Tarvittaessa tukitoimien suunnitteluun ja hojks-asiakirjan laatimiseen osallistuvat myös moniammatilliset asiantuntijat.

Suunnitelman tulee sisältää suoritettava tutkinto, opetuksessa noudatettavat tutkinnon perusteet, tutkinnon laajuus, opiskelijalle laadittu henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, opiskelijan saamat erityiset opetus- ja opiskeluhuoltopalvelut, muut henkilökohtaiset palvelu- ja tukitoimet sekä perusteet erityisopetukselle. Hojks-suunnitelmasta tulee ilmetä mahdollisimman yksityiskohtaisesti opiskelijan lähtötilanne sekä opintoihin liittyvät tavoitteet, jotka voivat tarvittaessa muuttua opintojen kuluessa. Hojks edellyttää tavoitteiden saavuttamisen jatkuvaa seurantaa ja arviointia. Jokainen opettaja huolehtii toteutuneiden tukitoimien kirjaamisesta Wilma-järjestelmään. Suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Tästä vastaavat ryhmänohjaaja ja erva. Hojks-suunnitelmat liitteineen säilytetään ja arkistoidaan oppilaitoksen arkistointisääntöjen mukaisesti. Erityisen tuen suunnitelma: Ekamin intra > Peruskoulutus > Erityisopetus.

Erityisopetuksena järjestettävässä opetuksessa opetuksen arvioinnissa noudatetaan samoja periaatteita kuin muidenkin opiskelijoiden arvioinnissa. Erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sanallisesti.

Mikäli opiskelija ei jossakin tutkinnon osassa ohjatustikaan saavuta tutkinnon perusteissa ilmaistuja T1-tason tavoitteita, opetus voidaan mukauttaa. Mukauttaminen edellyttää aina apulaisrehtorin erillisen päätöksen. Mukautetussa opetuksessa myös arviointi on suoritettava mukautettuihin ammattitaitovaatimukseen tai tavoitteisiin suhteutettuna, jolloin niille on laadittava arviointikriteerit. Ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien laatimisesta vastaa tässä tapauksessa koulutuksen järjestäjä. Arvioinnissa arvosana-asteikon on oltava sama kuin

yleensä käytössä oleva. Kun tutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai tavoitteita on mukautettu, siitä on tehtävä merkintä todistukseen. Mukautetuista ammattitaitovaatimuksista tai tavoitteista on tehtävä alaviitemerkintä sekä päättö- että näyttötodistukseen. Opiskelijan on tiedettävä, että mukautettujen ammattitaitovaatimusten tai tavoitteiden mukaan suoritettu koulutus saattaa vaikuttaa jatko-opintoihin pääsyyn ja niissä menestymiseen.

Jos tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista on poikettu mukauttamisen tai erityisten opiskelujärjestelyjen vuoksi, opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Opiskelijan tulee saada tutkintotodistus, vaikka tutkinnon tavoitteita olisikin mukautettu. Jos ammattitaitovaatimuksissa ja tavoitteissa esitetty osaaminen jäävät olennaisilta osin puutteelliseksi, on tutkintotodistuksen sijasta annettava todistus suoritetuista opinnoista. Sen liitteenä tulee antaa selvitys siitä, mitä opiskelija parhaiten osaa.

3 EKAMI OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

3.1 Oppimisen ja ohjauksen lähtökohtia

Käsitys siitä, mitä oppiminen, ohjaus ja opettaminen ovat, ohjaa oppilaitoksen kaikkea toimintaa (kuva 3). Ekamissa me katsomme, että oppiminen on tavoitteellinen ja suunnitelmallinen prosessi. Keskeistä oppimisessa on ymmärtäminen, luova ongelmanratkaisu ja opitun soveltaminen käytäntöön. Tämä edellyttää itsearviointi- ja oppimistaitojen opettelua yhdessä ja halua oppia jatkuvasti yhdessä tekemällä.

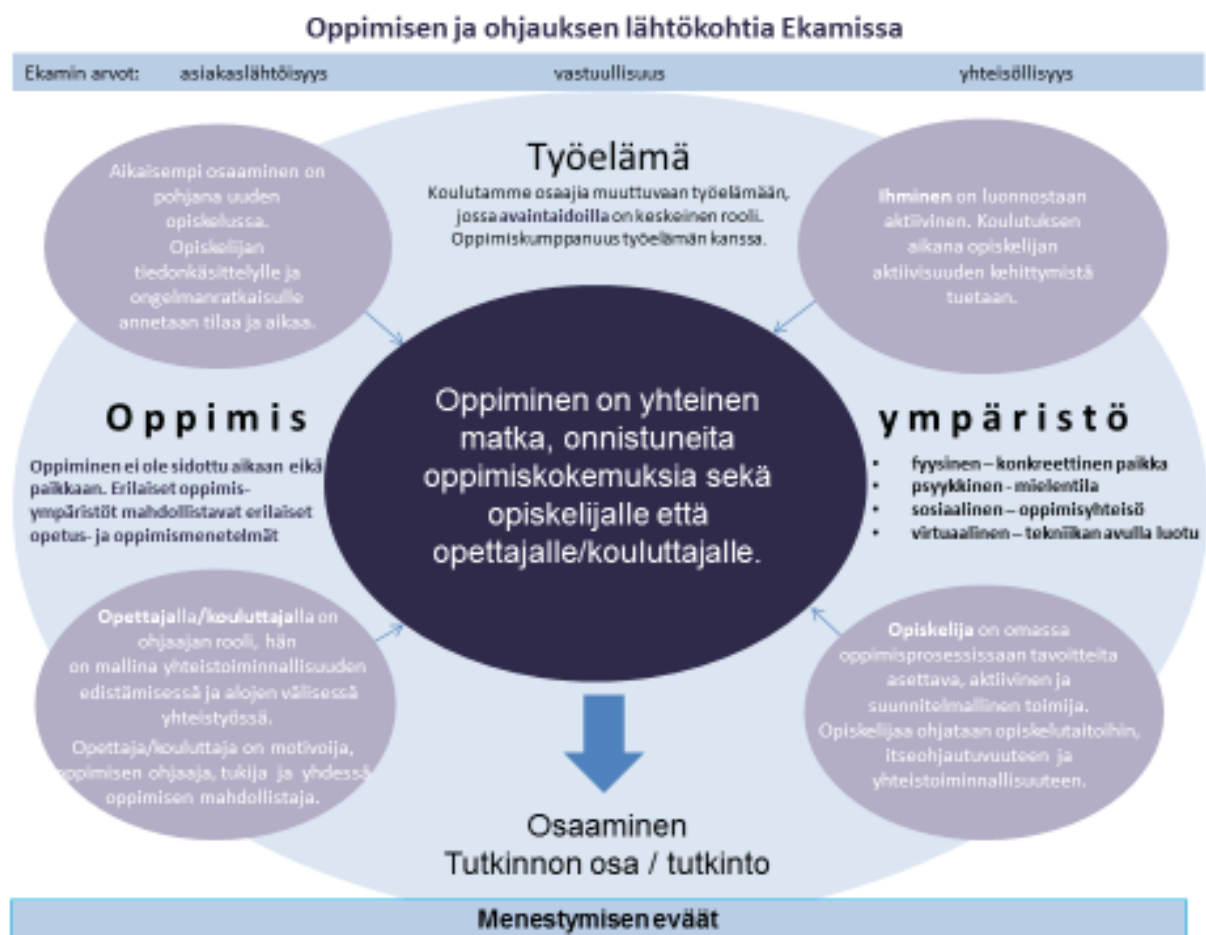
Oppimisen tukeminen ja esteettömän oppimisympäristön luominen on koko henkilöstön tehtävä. Lähtökohtana on tuottaa opiskelijalle onnistuneita oppimiskokemuksia vuorovaikutteisen ja ohjaavan opetuksen keinoin. Mahdollistamme opiskelijalle osaamisen saavuttamisen, terveen kasvun ja kehityksen sekä optimistisen käsityksen itsestään oppijana. Linkki oppimisen tuen suunnitelma: Ekamin intra > Perusopetus > Erityisopetus.

Ekamissa opiskelija nähdään aktiivisena tiedon hankkijana, käsittelijänä ja soveltajana. Opiskelija haluaa oppia ja kehittyä. Oppimisessa on siis kyse opiskelijan omasta toiminnasta. Oppimiseen liittyvät keskeisesti erilaiset oppimistyylit. Opiskelijan on hyvä olla selvillä omasta oppimistyylistään, jotta hän voisi saada parhaan hyödyn erilaisista oppimistilanteista. Useiden aistikanavien käyttäminen tukemaan toisiaan antaa opiskelijalle mahdollisuuden monipuoliseen oppimiseen. Opiskelussa tarvittavia ydintaitoja on kyky löytää ja käyttää vaihtoehtoisia tiedonvälitys- ja ajatustenvaihtotapoja. Tukeutuminen pelkkään verbaaliseen tiedonvälitysmenetelmään ei auta opiskelijoita oppimaan vaan johtaa usein tunteeseen valtavasta tietomäärästä, jota ei kykene sulattamaan.

Opiskelijan motivaatiota nostaa usein se, että hänen on tavoitteiden kärsimättä mahdollista vaikuttaa sisältöihin, etenemiseen, työskentelytapoihin ja palautteen antamisen/saamisen tapoihin. Tällä tavoin voidaan poistaa mahdollista opiskelujännitystä ja kenties huonoja muistoja aikaisemmista opinnoista. Asiantuntevalla ohjauksella on keskeinen rooli erityisesti polun alussa, ohjauksen on kuitenkin oltava tukena koko oppimisprosessin ajan.

Aikuinen opiskelija oppii, kun hän saa osallistua ja kyseenalaistaa uutta suhteessa aikaisempiin kokemuksiinsa. Näin myös oppimisen tarpeen myöntäminen asettuu uomiinsa helpommin. Aiemmat kokemukset voivat myös vaikeuttaa uuden oppimista, poisoppiminen onkin yksi aikuisen opiskelijan haasteista. Lisäksi oppimiskulttuurin muutos opiskelijakeskeisemmäksi voi aluksi tuntua vieraalta. Aikuisten vahvuutena on kokemusvaraston laajuus, joka helpottaa muistityöntekijä aikaisemmin opittuun. Tärkeää on keskeisten asioiden ymmärtäminen ulko-muistia rasittavien yksittäisten asioiden muistamisen sijaan. Konkreettisuus ja uusien asioiden kytkeminen aikaisempiin tietoihin motivoi opiskelijaa.

Se kaikki osaaminen, mitä aikuiselle on kertynyt, on myös pohja hänen maailman hahmottamiselleen. Uuden oppiminen on pystyttävä liittämään tähän kokonaisuuteen luomalla siihen ”särö”, aikaisempaan nähden erilainen ja uusi näkökulma tietoon ja tekemiseen. Säröjä saattaa syntyä itsestään oppimisprosessin edetessä, kun erilaiset ihmiset, ajatukset, näkemykset, tiedot ja taidot kohtaavat. Särötilanteita voidaan myös tietoisesti synnyttää kysymysten, kriittisten huomioiden ja perustelujen avulla. Aikuisen oppijan kannalta olisi ihanteellista, että tutuus ja vieraus olisi juuri sopivasti ristiriidassa, jotta kiinnostus tutkimiseen, ”verhon takana olevaan” heräisi. Hämmennys on oppimisprosessin alkupiste. Opettajan/kouluttajan tehtävänä on auttaa hämmennyksestä eteenpäin, ymmärtää opiskelijan oppimisprosessia.

Kuva 3. Oppimisen ja ohjauksen lähtökohtia Ekamissa

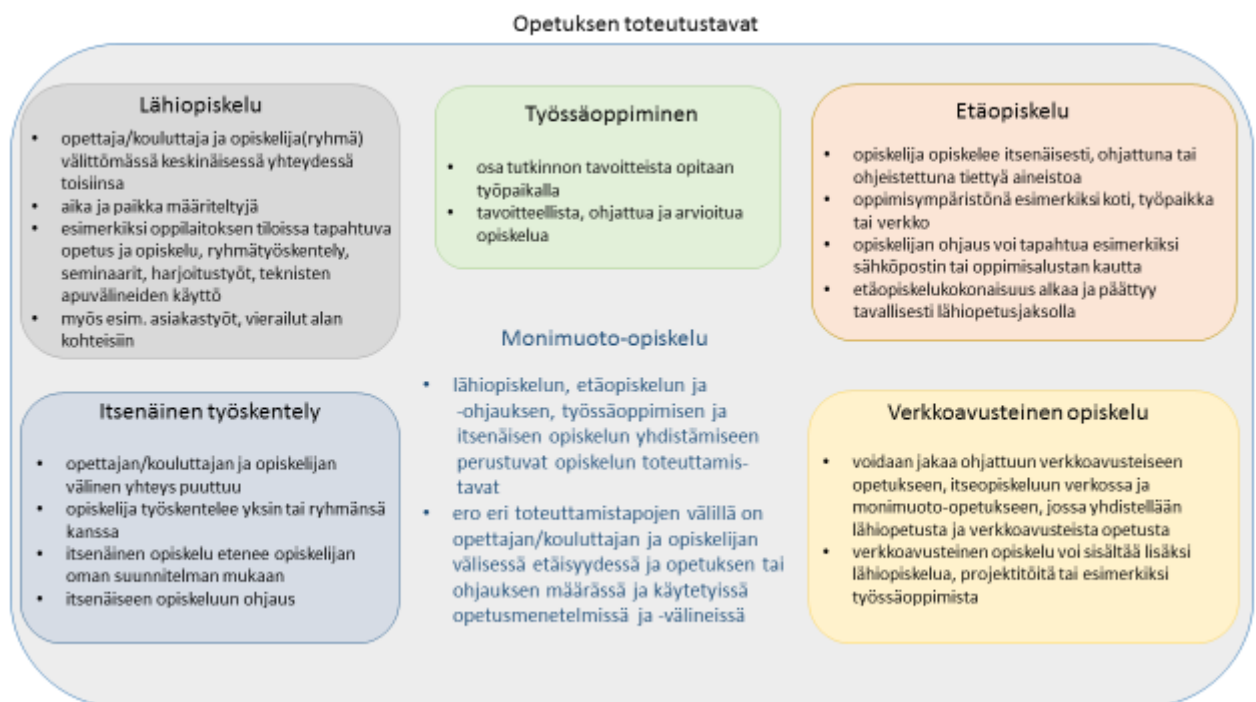
3.2 Oppimisympäristöt ja -menetelmät

Perinteisesti oppimisympäristöksi on mielletty vain oppilaitos. Opimme kuitenkin kaikkialla ajasta ja paikasta riippumatta. Oppimisympäristöt sisältävät laajimmillaan paitsi fyysisen opiskelupaikan myös muut opiskelijat, opettajat/kouluttajat, oppimislähteet, oppimiskäsitykset, erilaiset toimintamuodot sekä välineet ja tavat käyttää niitä. Tänä päivänä oppimisympäristöjä yhdistää tieto- ja viestintätekniikka ja sen käyttömahdollisuudet tiedon tuottamiseen, hallintaan, välittämiseen ja käsittelyyn paikasta riippumatta.

Oppimista tapahtuu, kun opiskelijan tiedoissa, taidoissa ja asenteissa tapahtuu pysyviä muutoksia. Oppimisympäristön tulee rohkaista, kannustaa, aktivoida ja tukea oppimista. Ilmapiiri on innostunut, itsenäistä työskentelyä tukeva, rakentavan kriittinen, haasteellinen, muutosmyönteinen sekä tulevaisuussuuntautunut.

Opiskelijoiden yksilölliset oppimispolut mahdollistuvat osaltaan tarjolla olevien erilaisten oppimisympäristöjen kautta. Opettajan/kouluttajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa hänen omalla oppimispolullaan. Opetuksen ja ohjauksen lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen rooli toimijana, tiedon prosessoijana ja hyödyntäjänä. Opiskelijoiden yksilölliset ja uudenlaiset tavat oppia ovat lisänneet ohjauksen ja itsenäiseen opiskeluun ohjauksen tarvetta. Opiskelijaa on valmennettava itseohjautuvuuteen. Toisaalta oppiminen on tavoitteellista, yhteisöllistä tiimityöskentelyä opettajien/kouluttajien ja opiskelijoiden välillä.

Opetuksen toteutuksessa on perusjaotteluna alla olevan kuvion mukainen ryhmittely. Tutkin-
tokohtaisissa opetussuunnitelmissa on kunkin oppimispajan/moduulin kohdalla mietitty oppimisympäristö ja opetuksen toteuttamistapa. Yksittäisiä, oppimispajassa/moduulin aikana opiskeltavan teeman tavoitteeseen ja sisältöön soveltuvia opetusmenetelmiä on mahdollista vaihdella opiskelijan tai opiskelijaryhmän sekä opetus- ja oppimistilanteen mukaan.

Kuva 4. Opetuksen toteutustavat

Dialoginen oppiminen ja tiedonluominen on yhdessä ajattelemista ja tekemistä, joka perustuu yhteisen ymmärryksen rakentamiseen. Suhtautuminen on aidosti ihmisystävällistä ja vastavuoroista. Keskustelussa vallitsee symmetria, puhutaan ja kuunnellaan tasasuhtaisesti. Omat ajatukset laitetaan tarvittaessa syrjään, ollaan valmiita kuuntelemaan erilaista ajattelua ja myös kehittämään ajattelua yhdessä. Opiskelussa erilaisuus on yleensä luonnollista. Dialogiopetuksen suurimpia haasteita on erilaisuutta koskevien pelkojen ja ennakkoluulojen voittaminen.

Dialogisen lähestymistavan avulla yhteisessä keskustelussa synnytetään asiasta kokonaiskuva, uutta ymmärrystä, joka on tulosta jokaisen osallistujan ajattelusta. Tulos on enemmän kuin keskustelijoiden mielipiteiden summa - eikä se ole etukäteen ennustettavissa. Mielipiteet voivat olla hyvin eriäviä, mutta dialogin olemukseen ei kuulu toisen harhauttaminen eikä toisten mielipiteiden tai persoonan halventaminen. Aidossa dialogissa ihmiset kohtaavat toisensa tasavertaisina persoonina ja ovat valmiita kohtaamaan omista käsityksistään poikkeavia näkökulmia.

Aito dialoginen vuorovaikutus edellyttää riittävää turvallisuutta ja luottamusta. Nämä syntyvät arvostuksen kautta. Arvostus rakentuu kyvystä tarkastella asiaa toisten näkökulmista ja hyväksyä ne sillä tavalla totena. Arvostus rakentuu myös ymmärryksestä, että jokaisella on yhtäläinen oikeus osallistua.

Tieto- ja viestintäteknologia

Tieto- ja viestintäteknologian (tvt) merkitys yhteiskunnassa kasvaa. Tvt:n perustiedot, taidot, arvot, asenteet ja niihin perustuvat eettiset ja kestävät toimintamallit ovat välttämättömiä kansalaistaitoja, joita tarvitaan niin työelämässä kuin jatko-opinnoissa. Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö on perusteltua aina, kun se vahvistaa opiskelijoiden omaa aktiivista roolia, edistää ongelmanratkaisua ja rikastaa oppimista tukevaa vuorovaikutusta. Verkkoympäristöjen käyttö lisää myös koulutuksen saavutettavuutta. Ekamissa tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Nykypäivänä tietoa on paljon saatavilla ja tieto muuttuu ja uusiutuu nopeasti. Kaikkea tietoa ei voi eikä ole tarkoituksenmukaista hallita. Tärkeää on, että tietoon ja sen oikeellisuuteen oppii suhtautumaan kriittisesti. Myös tiedon käsittelytaito on keskeistä. Ekamin oppimiskäsityksen mukaan aikaisempi tieto vaikuttaa uuden oppimiseen. Opiskelijalle annetaan tilaa ja aikaa tiedonkäsittelylle ja ongelmanratkaisulle.

Työssäoppiminen

Työssäoppiminen on osa kunkin tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten saavuttamista. Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavissa ammatillisissa perustutkinnoissa työssäoppimista sisältyy kaikkiin 180 osaamispisteen (osp) laajuisiin tutkintoihin vähintään 30 osaamispistettä. Työssäoppimisen ajoittuminen eri opintovuosille selvitetään tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa. Työssäoppimisjaksojen laajuudet ja ajoitus tarkentuvat tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelmassa. Työssäoppimispaikka voi toimia myös ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointipaikkana.

Työssäoppimisessa osa opintojen tavoitteista siirtyy työyhteisössä opittavaksi. Työssäoppimisen tavoitteena on, että opiskelija oppii työpaikalla osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta

sekä saa yleisiä valmiuksia työelämää ja elinikäistä oppimista varten. Työssäoppimisen yhteydessä toteutettavien ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelu on toteutettu työelämän ja opetushenkilöstön yhteistyönä. Tavoitteet ja oppimistehtävät tarkentuvat kutakin työssäoppimisjaksoa varten laadittavassa työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen toteutus- ja arviointisuunnitelmassa. Opiskelija tarkentaa henkilökohtaiset oppimistavoitteensa koulutusalan ohjeiden mukaisesti.

Työssäoppimispaikka hankitaan opiskelijan ja Ekamin yhteistyönä. Ekami vastaa siitä, että työssäoppimispaikka on soveltuva opintojen ammattitaitovaatimusten saavuttamiseen ja arvioinnin toteuttamiseen ammattiosaamisen näyttöjen osalta sekä täyttää asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta (621/1999) määritellyt kriteerit, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup>. Työssäoppiminen on mahdollista toteuttaa myös ulkomailla.

Työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä tehdään erillinen sopimus työpaikan ja Ekamin kesken, jossa määritellään osapuolten tehtävät ja vastuut sekä työssäoppimisen että ammattiosaamisen näyttöjen osalta. Työssäoppimisesta laaditaan opiskelijakohtainen sopimus, jossa nimetään työpaikka, työpaikkaohjaaja ja ohjaava opettaja, määritellään työssäoppimisen ajankohta ja laajuus sekä työssäoppimiseen liittyvät käytännön järjestelyt. Opiskelijan, työpaikkaohjaajien ja ammattiosaamisen näyttöjen arvioijien perehdyttämisestä vastaa Ekami. Työssäoppimispaikka ei tee työsopimusta opiskelijan kanssa, ellei asiasta erikseen sovita.

Opiskelija pitää työssäoppimisen aikana työssäoppimisen päiväkirjaa, jossa pyritään hyödyntämään sähköisiä, verkossa toimivia formaatteja. Työssäoppimispäiväkirjan muoto voi olla blogi, kuvapäiväkirja tai jokin muu, joka sovitaan opiskelijakohtaisesti. Opettaja seuraa opiskelijan edistymistä ohjauskäyntien lisäksi myös päiväkirjan avulla. Sähköinen päiväkirja toimii myös yhteydenpitovälineenä opiskelijaan.

Työssäoppimista ohjaavat opettajat keräävät ohjauskäyntiensä yhteydessä palautetta opiskelijoilta ja työpaikkaohjaajilta. Palautteet kootaan ja niiden perusteella arvioidaan työssäoppimispaikkojen soveltuvuutta työssäoppimis- ja ammattiosaamisen näyttöpaikoiksi. Lisäksi palautteen avulla kehitetään työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamista ja arviointia.

Työssäoppimisen yhteydessä suoritettavan ammattiosaamisen näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, työpaikan edustaja ja opettaja siten kuin ammattiosaamisen näyttöjen toteutus- ja arviointisuunnitelmassa on sovittu. Työssäoppimisen vaikutus tutkinnon osan arviointiin selvitetään ennen työssäoppimisen alkua. Päätötodistukseen työssäoppimisesta merkitään laajuus, mutta ei erillistä työssäoppimisen arvosanaa. Työssäoppimisjakson yhteydessä toteutettavan ammattiosaamisen näytön arviointiin osallistuvat henkilöt määritellään tarkemmin tutkintokohtaisissa ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmissa. Arvosanan antamisesta ja dokumentoinnista huolehtii opettaja.

Aikuiskoulutuksessa työssäoppimisen suunnitelma sisältyy kunkin opiskelijan henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan. Tutkintotilaisuudet ovat oma kokonaisuutensa, vaikka ne toteutettaisiinkin valmistavan koulutuksen aikana. Tutkintotilaisuuksien toteutus kuvataan henkilökohtaisessa tutkinnon suorittamissuunnitelmassa.

Työturvallisuus ja vakuutusturva

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (479/2003, 28 §) perusteella. Työssäoppimisjakson ja ammattiosaamisen näyttöjen aikana opiskelijalla on voimassa sama vakuutusturva kuin oppilaitoksessa tapahtuvan opiskelun aikana. Työnantaja vastaa työpaikalla työssäoppimisjaksolla olevan opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta laissa ja asetuksissa on säädetty ja määrätty myös silloin, kun opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan.

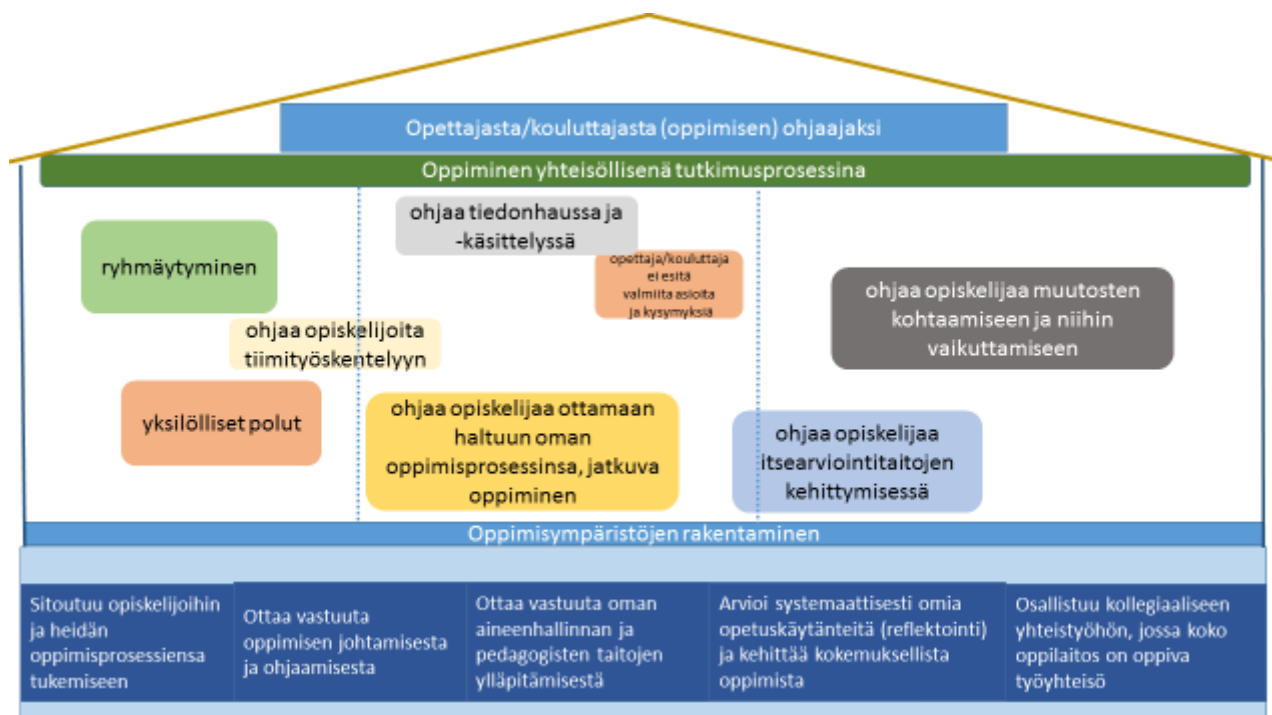
Työssäoppimisen järjestämistä säätelevät ammatillisen koulutuksen säädösten lisäksi mm. laki nuorista työntekijöistä (998/1993 muutettu 754/1998), valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 475/2006, asetus nuorten työntekijöiden suojelusta (508/1986, muutettu 679/1990 ja 1428/1993) ja mainittujen säädösten nojalla annetut työ- ja elinkeinoministeriön määräykset nuorille sopivista kevyistä töistä ja vaarallisista töistä sekä vahingonkorvauslaki (412/1974) ja työturvallisuuslaki (738/2002).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan tiedon haltijalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä antaa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä tietoja työssäoppimisesta vastaaville henkilöille opiskelijan sekä työssäoppimispaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi (L 951/2011, 43 §). Katso lait ja asetukset; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup>.

Alle 18-vuotiaan opiskelijan työssäoppimista ohjaava opettaja toimittaa ilmoitukset mahdollisista vaarallisista töistä ja poikkeavista työajoista aluehallintovirastoon. Pääsääntöisesti työssäoppimisjaksoilla noudatetaan työpaikan normaaleja työaikoja huomioiden nuoria koskevat säännökset. Työssäoppimisen aikana opiskelijan työturvallisuudesta vastaa työnantaja.

3.3 Opettajan/kouluttajan rooli

Kuvassa 5 on kuvattu opettajan/kouluttajan tehtäviä ja roolia. Työn peruspilarina ovat opiskelijoihin sitoutuminen ja heidän oppimisprosessinsa ohjaaminen, vastuun ottaminen niin oppimisprosessin yleisestä eteenpäin viemisestä kuin oman ammattitaidon ylläpitämisestä sekä yhteistyön tekeminen. Opettaja/kouluttaja huolehtii opiskelijoiden ryhmäytymisestä, yksilöllisten polkujen toteutumisesta, itsearviointitaitojen kehittymisestä ja valmistautumisesta muutosten kohtaamiseen. Opettajan/kouluttajan roolina on olla motivoija, oppimisen ohjaaja ja yhdessä oppimisen mahdollistaja.

Kuva 5. Opettajan/kouluttajan rooli

Opettajan/kouluttajan on pystyttävä olemaan opetustilanteessa sekä opiskelijan kanssa tasa-vertainen aikuinen ihminen että oman alueensa asiantuntija. Opetettavan aiheen asiantuntijuus on välttämätöntä luottamuksen synnyttämiseksi. Samalla hyvä opettaja/kouluttaja osaa liittää opettamansa asian opiskelijan elämään ja elämäkokemukseen. Tämä opettamisen ja opiskelun lähtökohta luo haasteita sille, että opettajan/kouluttajan on lähes mahdotonta ennakoita, miten oppimistilanteet etenevät. Tarvitaan siis sekä substanssiosaamista, oppimisprosessin ohjaamisen osaamista että vuorovaikutusosaamista.

3.4 Opiskelijan omat polut

Niin ammatillisena peruskoulutuksena kuin näyttötutkintona suoritetuissa tutkinnoissa opiskelijoille laaditaan oma, henkilökohtainen opiskelun ja tutkinnon suorittamisen polku. Tavoitteena on, että opiskelijat hankkivat yksilöllisen aikataulunsa mukaan heiltä puuttuvan osaamisen ja näyttävät osaamisensa joko ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Kaikissa ammatillisissa perustutkinnoissa on ammatillisia, yhteisiä ja vapaasti valittavia tutkinnon osia. Erilaisia, yksilöllisiä opintopolkuja on mahdollista muodostaa opiskelijan omien tavoitteiden, aikaisemman koulutuksen tai työuran pohjalta.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (hops) on opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin pohjautuva etenemissuunnitelma, joka tukee opiskelua, itsearviointia ja urasuunnittelua. Hops on kokonaisuus opintojen etenemisestä, tutkintoon liittyvistä valinnaisista opinnoista, opetusjärjestelyistä ja aikaisemmin hankitusta osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman jokainen opiskelija laatii itselleen yhdessä ryhmänohjaajan/opinto-ohjaajan kanssa. Suunnitelman tavoitteena on lisätä opiskelijan vastuuta opintojensa suunnittelusta ja omasta oppimisestaan ja osaamisestaan. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan

- opiskelijan perustiedot
- opiskelijan oppimisen ja opintojen tavoitteet ja suoritustavat
- opiskelijan valinnat ja yksilölliset opintopolut
- lähtötason kartoituksessa havaittu yksilöllisen tuen tarve

Opiskelija tarkistaa ja päivittää hopsin tavoitteet ja sisällöt säännöllisesti opintojen aikana yhdessä ryhmänohjaajan kanssa. Hops laaditaan opiskelijahallintojärjestelmään ja säilytetään arkistointiohjeen mukaisesti.

Työkykypassi

Ammattiosaajan työkykypassin tavoitteena on lisätä opiskelijoiden tietoja, taitoja ja motivaatiota huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan opiskelun aikana ja sen jälkeen. Työkykypassin suorittaminen on vapaaehtoista opiskelijalle. Työkykypassi suoritetaan ammatillisen peruskoulutuksen aikana. Työkykypassin avulla yhteisten tutkinnon osien työelämätaitojen opetus kytketään kiinteästi ammatillisten tutkinnon osien opetukseen. Työkykypassi kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan (hops) ja sen toteutumista seurataan Wilmassa. Passi katsotaan suoritetuksi, kun sen kaikkien osa-alueiden tavoitteet on saavutettu. Työkykypassista ei anneta numeroarvosanaa, mutta sen suorittamisesta tehdään merkintä päättötodistus-osaan. Passin suorittamisesta saa erillisen Ammattiosaajan työkykypassi -todistuksen. Työkykypassista on tarkempi esittely Ekamin www-sivuilla (<http://www.ekami.fi/opiskelijalle/opiskelu-ekamissa/nuoren-opiskelijan-opas/ammattiosaajan-tyokykypassi>).

Näyttötutkinnot ja henkilökohtaistaminen

Aikuiskoulutuksessa opiskelijan henkilökohtainen opiskelu- ja tutkinnon suorittamisen polku laaditaan ohjauskeskusteluissa. Kaikki ammatilliset perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot voi suorittaa näyttötutkintoina. Näyttötutkintoprosessi ja opinnot henkilökohtaistetaan vastaamaan opiskelijan / tutkinnon suorittajan tarpeita.

Hakeutumisvaiheessa selvitetään, mitä aiemmin hankittua osaamista henkilöllä on. Osaaminen voi olla luotettavin dokumentein osoitettua osaamista tai saavutettua osaamista, minkä pohjalta henkilö voidaan ohjata suoraan tutkintotilaisuuteen. Lisäksi selvitetään, mitä tutkinnon perusteiden mukaista osaamista on hankittava lisää tutkinnon ammattitaitovaatimuksia vastaamaan.

Hakeutumisvaiheessa sovitaan tai täsmennetään seuraavat asiat:

- soveltuva tutkintotaso
- opintojen ja tutkinnon suorituksen rahoitus
- yhteistyömahdollisuudet työpaikan kanssa
- osoitetun osaamisen esittäminen tunnustettavaksi
- saavutetun osaamisen pohjalta ohjaus suoraan tutkintotilaisuuteen
- mihin ammattitaidon osa-alueisiin hankitaan lisää osaamista
- ohjauksen ja tuen tarve

- henkilökohtaistamisen toteutumisen arviointi tutkinnon suorittamisen ja ammattitaidon hankkimisen vaiheiden aikana
- jatkotoimenpiteet niille henkilöille, joille Ekamin tarjonnasta ei löydy sopivaa vaihtoehtoa.

Hakeutumisvaiheessa tehty ja sovittu kirjataan henkilökohtaistamista koskevaan asiakirjaan. Asiakirjan allekirjoittavat hakeutuja (opiskelija/tutkinnon suorittaja), kouluttaja ja mahdollisesti myös koulutuksen rahoittaja.

Henkilökohtaistamista koskevaan asiakirjaan kirjataan myös tutkinnon suorittamisen suunnitelma. Suunnitelmasta käy ilmi, millä tavoin, milloin ja missä tutkintotilaisuudet toteutetaan. Suunnitelma tehdään tutkinnon osittain ja sitä päivitetään tarvittaessa. Tutkintosuoritusten suunnittelussa on huomioitava, että suunnitelma kattaa tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset. Tutkinnon suorittaja tekee suunnitelmansa itsenäisesti, mutta hän saa kouluttajalta siihen ohjausta. Näyttötutkinto suoritetaan erillisissä tutkintotilaisuuksissa, joissa osoitetaan saavutettu osaaminen suhteessa tutkinnon ammattitaitovaatimukseen. Ammattitaidon osoittaminen tapahtuu ensisijaisesti aidoissa työelämän tuotanto- ja palvelutilanteissa.

Tarvittavan ammattitaidon hankkimisen suunnitelma on yksi osa henkilökohtaistamista koskevaa asiakirjaa. Mikäli tarvittava ammattitaito hankitaan valmistavassa koulutuksessa, puhutaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisesta. Suunnitelmaan kirjataan milloin, missä ja miten ammattitaidon hankkiminen tapahtuu ja miten oppimista arvioidaan.

Henkilökohtaistamista koskevaa asiakirjaa päivitetään opiskelun ja tutkinnon suorittamisen edetessä tai muutoin opiskelijan / tutkinnon suorittajan henkilökohtaisen tilanteen mukaisesti.

3.5 Työrauha

Ekamin on turvattava opiskelijoille turvallinen oppimisympäristö, jossa otetaan huomioon tilat, laitteet, oppimisympäristö ja mahdolliset kriisitilanteet. Turvallista oppimisympäristöä ohjeistamaan ja varmistamaan on laadittu Ekamin järjestyssäännöt, kriisisuunnitelma ja pelastussuunnitelma. Ammatillisessa peruskoulutuksessa ja aikuiskoulutuksessa on omat järjestyssäännöt (<https://s8.ims.fi/ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>).

Kriisisuunnitelma ja pelastussuunnitelma

Ekamin kriisiryhmän toiminnasta vastaa rehtori sijaisenaan nuorten ammatillisen peruskoulutuksen apulaisrehtori. Kriisitilanteissa otetaan yhteyttä johonkin kriisiryhmän jäseneseen, joka ottaa yhteyttä rehtoriin tai hänen poissa ollessaan apulaisrehtoriin. Rehtori päättää tarvittaessa kriisiryhmän koollekutsumisesta. Rehtori ohjeistaa muuta kriisiryhmää sekä henkilöstöä tapahtuman tiedottamisesta ja toimenpiteistä siltä osin kuin kriisisuunnitelmassa ei ole riittävän selkeää ohjetta tapahtuman varalle.

Kampuskohtaisesta tiedottamisesta ja tilanteen vaatimasta organisoimisesta vastaa toimipisteistä vastaava. Välittömistä henkisen tuen tarpeista ja niiden edellyttämistä jatkotoimista vastaavat opiskelijoiden osalta kuraattorit ja terveydenhoitajat ja henkilöstön osalta työsuojeluvaltuutettu ja työterveyshuolto. Kriisisuunnitelma löytyy linkistä <https://s8.ims.fi/ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>.

Kampuskohtaisten pelastussuunnitelmien tarkoituksena on ohjata, opastaa ja avustaa kampuskohtaisesti kohteen vastuullista johtoa ja muuta henkilöstöä ennalta ehkäisemään onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita. Onnettomuustilanteiden sattuessa suunnitelma auttaa oikeaan toimintaan sekä opiskelijoiden, henkilöstön että omaisuuden pelastamisessa. Suunnitelman avulla pyritään takaamaan kampuksen häiriötön toiminta ja toiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Suunnitelman avulla varmistetaan, että vaaran torjuminen ja ihmisten ja omaisuuden pelastaminen voidaan tarpeen vaatiessa toteuttaa viivytyksettä. Linkki pelastussuunnitelmiin: <http://intra.ekami.fi/Turvallisuusohjeita/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2FTurvallisuusohjeita%2FTurvallisuus%20%28mm%2e%20pelastussuunnitelmat%20ja%20kriisisuunnitelma%29%2FPelastussuunnitelmat&FolderCTID=0x0120003B3DFA8787553D4CA195C1B0589BE346&View=%7bFE122FFD%2d5AA9%2d46CB%2dB4AD%2dD7565376676E%7d>.

SORA-lainsäädäntö

SORA-lainsäädännössä (951/2011, 1032/2011) määritellään opiskelijaksi ottamisen esteitä, opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista sekä huumausainetestausta koskevia seikoja. SORA-lainsäädäntö koskee humanistista ja kasvatusalaa, tekniikan ja liikenteen alaa ja sosiaali- ja terveysalaa. Sora-lainsäädäntö koskee sekä ammatillista peruskoulutusta että näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta, ei kuitenkaan tutkintotilaisuuksia.

SORA-lainsäädännön avulla tavoitellaan turvallisuuden parantamista koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä sekä opiskelijan oikeusturvan edistämistä. Opiskelija on velvoitettu antamaan tietoja terveydentilastaan ja esittämään tarvittaessa rikosrekisteriotteen. Rikosrekisteriotetta tarvitaan silloin, kun opinnot ja työssäoppiminen edellyttävät alaikäisten parissa työskentelyä. Edellisten pohjalta Ekamilla on oikeus peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeus tai velvoittaa hänet osallistumaan huumausainetestaukseen. Sora-lainsäädännön velvoitteet ovat voimassa jo koulutukseen hakeutumisen vaiheessa. Mikäli opiskelija on jättänyt hakeutumisasiheessa ilmoittamatta olennaisia SORA-lain määrittelemiä opiskelun esteitä, hänen opiskeluoikeutensa on mahdollista peruuttaa. Ekami voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen. Mikäli testin tulos on positiivinen, on hänen sen jälkeen esitettävä kolme negatiivista testitulosta voidakseen osallistua opetukseen oppilaitoksen tiloissa tai työssäoppimispaikalla.

Ekamin näyttötoimikunta hoitaa myös kurinpitotoimielimen tehtävät. Tämä toimielin tekee SORA-lain pohjalta päätökset opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta. Opiskelijalla on mahdollisuus hakea opiskeluoikeuden palauttamista, jos opiskeluoikeus on peruutettu terveydentilaa tai toimintakykyä koskevan seikan vuoksi. Palauttamisen hakemiselle ei ole määräaikaa. Linkki <https://s8.ims.fi/ekami/servlet/ActionServlet?action=frameset>

Kurinpito

Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos hän häiritsee opetusta, käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti, menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen järjestystä, kiellettyä huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä tai on käyttänyt huumausaineita oppilaitoksen tiloissa. Jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi sekä erottaa asuntolasta määrääjäksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi.

Opetusta häiritsevää, väkivaltaisesti käyttäytyvä opiskelija voidaan poistaa oppitunnilta tai muusta opetustilanteesta. Opiskelijalta, joka vaarantaa toisten opiskelijoiden tai muun opetustilassa työskentelevän turvallisuuden tai hän vaikeuttaa opetusta tai muuta toimintaa, voidaan evätä osallistuminen opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi.

Opiskeluoikeus voi peruuntua, jos opiskelija vaarantaa toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön turvallisuutta tai terveyttä, opiskelija ei täytä terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä tai opiskelija on hakuvaiheessa salannut tietoja, jotka vaikuttavat opiskelijaksi ottamiseen.

Opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää apulaisrehtori. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskelusta pidättämisestä päättää kurinpitotoimielin.

4 EKAMISTA YHTEISKUNNAN VASTUULLISEKSI JÄSENEKSI

4.1 Monikulttuurisuus Ekamissa

Jotta voi kehittyä monikulttuurisuusosaamisessa, jokaisen on itse ensin tiedostettava oma kulttuuri ja sen erityispiirteet. Maailman, ympäröivän yhteiskunnan, omien käsitysten ja toimintatapojen hahmottamisessa on kyse niiden kytkeytymisestä vallitsevaan kulttuuriin. Tämän seurauksena omat toimintatavat mielletään helposti ainoiksi oikeiksi, jolloin niiden perustelu erilaisiin toimintatapoihin tottuneelle opiskelijalle voi olla vaikeaa. Kieli ja kulttuuri kulkevat käsi kädessä, joten jo käsitteiden avaaminen ja niistä yhdessä keskustelu vievät usein asioita eteenpäin. Ekamin monikulttuurinen osaaminen on ennen kaikkea avoimuutta kulttuurien väliselle oppimiselle ja oman organisaation kulttuuristen käytäntöjen avaamista. Hyvin tärkeä osa monikulttuurista osaamista on omien ja muiden virheiden salliminen ja epävarmuuden sietäminen. Se tekee ilmapiiristä oppimista tukevan.

Koulutuksessa tulevat esiin erityisesti erot oppimis- ja opettamiskäsityksissä sekä verbaalisessa ja non-verbaalisessa viestinnässä. Individualistisissa kulttuureissa koulutus tähtää yksilön elinikäiseen kehittymiseen ja oppimiseen, kollektiivisissa kulttuureissa koulutuksen tehtävänä on pikemminkin opettaa, miten pitäisi toimia. Suomalaisessa koulutuksessa painotetaan opiskelijan itseohjautuvuutta ja opettajan/kouluttajan toimimista oppimisen ohjaajana, mikä on kollektiivisesta kulttuurista tulevalle vieras ajatus. Samoin hierarkkisesta kulttuurista tulevalle opiskelijoiden ja opettajan/kouluttajan välinen tasa-arvoinen suhde on vaikea omaksua. Oman mielipiteen lausuminen tai avun pyytäminen oppimistilanteissa saattaa olla näille opiskelijoille ennenkuulumatonta. Myös epävarmuuden sietäminen on eri kulttuureja erottava piirre. Suomalaiseen opiskelukulttuuriin kuuluvat laajat tehtävänannot ja erilaiset oppimisympäristöt vaativat useinkin tottumista.

4.2 Kansainvälistyminen

Ekamin kansainvälistymisen tavoitteena on, että opiskelijat oppivat luontevan suhtautumistavan eri kansallisuutta oleviin henkilöihin työpaikoilla ja yksityiselämässä sekä oppivat selviytymään vähintään yhdellä vieraalla kielellä arkipäivän työelämän tilanteissa ja työmatkoilla.

Opiskelijoiden tulee kyetä omaksumaan vieraassa kulttuurissa esiin tulevat käytännöt ja hyväksyä ihmisten ja kulttuurien erilaisuus. Tavoitteena on myös, että opiskelijat oppivat luottamaan itseensä toimiessaan ulkomailla työtehtävissä tai vapaa-aikana.

Tavoitteisiin pyritään jokapäiväisessä opetustyössä opiskelemalla kieliä ja tutustumalla eri maiden kulttuureihin. Ammatillisessa opetustyössä pyritään huomioimaan eri maiden standardeihin ja toimintatapoihin liittyvät erityispiirteet. Keskeiset ammattitermien nimet opiskellaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä. Kieliopintoihin sijoitetaan osioita, jotka tukevat erityisesti työtehtäviin liittyvää suullista viestintää.

Keskeisellä sijalla on opettajien/kouluttajien ja opiskelijoiden vaihto yhteistoimintakoulujen kanssa niin Euroopan unionin kuin lähialueidenkin sisällä. Tällöin opiskelija voi työskennellä ulkomaisen opiskelijan kanssa Suomessa tai ulkomaisen yhteistyökumppanin järjestämässä työpaikassa. Aikuisopiskelijoiden osallistumista kansainväliseen liikkuvuuteen pyritään lisäämään. Opiskelijavaihdon keskeisenä tavoitteena on ammatillinen kasvu ja kehittyminen, mutta tavoitteet voivat olla myös kieli- ja kulttuuripainotteisia. Opiskelijoiden ja opettajien välistä vuorovaikutusta pyritään lisäämään kehittämisen- ja liikkuvuustoimintojen avulla sekä tehostamalla kotikansainvälistymistä.

4.3 Kohti kestävästä kehitystä

Kestävä kehitys koostuu ekologisesta, sosiaalisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta. Vastuu ympäristöstä on kestävästä kehityksen kivijalka. Ekamissa kestävä kehitys ymmärretään laajasti kestävästä kehityksen neljänä ulottuvuutena. Keskeisiä kestävästä kehityksen tavoitteita Ekamissa:

- edistää työntekijöiden ja opiskelijoiden työhyvinvointia, työterveyttä ja turvallisuutta
- edistää suvaitsevaisuutta ja ottaa erityisryhmät huomioon luontevasti osana hyvää asiakaspalvelua ja omaa työyhteisöä sekä luoda tasa-arvoiset mahdollisuudet erityisryhmille koulutukseen, työhön ja osallistumiseen
- käyttää kotimaisia ja paikallisia raaka-aineita
- vähentää Ekamin paperinkulutusta kehittämällä sähköisiä palveluita, sähköistä asiahallintaa ja viestintää sekä vähentää Ekamissa syntyvää jätettä vähentämällä kulutusta sekä korvaamalla kertakäyttöisiä tavaroita kestävästi
- huolehtia jätteiden asianmukaisesta lajittelusta
- vähentää materiaalikulutusta hankkimalla ajattomia ja laadukkaita kalusteita, laitteita ja kulutustavaroita sekä kunnostamalla ja huoltamalla vanhoja sekä vähentää materiaalin ja energiankulutusta kehittämällä tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden hankintakäytäntöjä
- lisätä henkilökunnan ja opiskelijoiden tietoa Ekamin ympäristövaikutuksista ja kannustaa henkilökuntaa toimimaan hyvänä esimerkkinä opiskelijoille sekä lisätä kestävästä kehitystä edistävää opetusta
- lisätä osallistumista alueellisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin, joilla parannetaan ympäristön ja ihmisten hyvinvointia.

Taloudellista ja sosiaalisesti kestävästä kehitystä toteuttaa työelämälähtöisen koulutuspalvelun tuottaminen, opiskelijan joustavien ja yksilöllisten tutkinnon suorittamispolkujen mahdollistaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimi-

sen tukeminen. Sosiaalista ja kulttuurista kestävästä kehitystä tukevat ympäristön turvallisuuden, terveellisuuden ja viihtyisyyden vahvistaminen, tasa-arvoisen toiminnan mahdollistaminen, monikulttuurisen toimintaympäristön hyväksyminen ja ottaminen huomioon toiminnassa sekä syrjäytymisen ehkäisy.

Opetuksessa tavoitteena on ohjata opiskelijoita kestävästä kehityksen huomioon ottamiseen sekä opiskelussa että ammatissa. Oppimisympäristöjen ja opetusmenetelmien valinnalla voidaan tukea kokonaisuuksien ymmärtämisen, kriittisen ajattelun sekä tulevaisuuden rakentamisen taitoja. Kestävästä kehityksen mukaisten työ- ja toimintatapojen lisäksi opetuksen tavoitteena on myös auttaa ymmärtämään ympäristökysymysten ja kestävästä kehityksen laajempi viitekehys ja tukea tiedollisia ja taidollisia valmiuksia tarkastella omaa työtä ja ammattialaa kestävästä kehityksen kannalta. Kestävä kehitys sisältyy kaikkien ammatillisten tutkintojen ammatillisiin tutkinnon osiin alakohtaisten painotusten mukaisesti ja elinikäisen oppimisen avaintaitona.

Ekamissa on tavoitteena tehdä kestävästä kehityksen toimintasuunnitelma/-ohjelma vuoden 2016 syksyyn mennessä, jolloin toiminta saadaan näkyvämmäksi ja sitä pystytään kehittämään, seuraamaan ja parantamaan.

5 ARVIOINTI OPPIMISEN OHJAAJANA JA OSAAMISEN TODENTAJANA

5.1 Arvioinnista

Arvioinnin tehtävät

Arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelijaa myönteisesti omien tavoitteiden saavuttamiseen ja itsearviointitaitoon. Arviointi perustuu opiskelijaa kannustavaan ja kehittäväseen palautteeseen. Opiskelijan ohjauksen lisäksi arviointi tuottaa tietoa opiskelijan osaamisesta opettajille/kouluttajille, työnantajille ja jatko-opintoihin pyrkimistä varten.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritetuissa tutkinnoissa arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit on johdettu tutkinnon perusteissa esitetystä ammattitaitovaatimuksista tutkinnon osittain. Arviointi kohdistuu työprosessin, työmenetelmien, välineiden ja materiaalin työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintaan.

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus- ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky, aloitekyky ja yrittäjäyys, kestävä kehitys, estetiikka, viestintä- ja mediaosaaminen, matematiikka ja luonnontieteet, teknologia ja tietotekniikka sekä aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit. Avaintaidoista oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus- ja yhteistyö, ammattietiikka sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky arvioidaan erikseen. Muut avaintaidot arvioidaan työprosessin, työmenetelmien tai työn pohjana olevan tiedon hallinnan yhteydessä.

Vaadittavat osaamisen tasot ovat tyydyttävä (1), hyvä (2) ja kiitettävä (3). Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman tutkintokohtaisissa osissa määritellään tarkemmin tutkinnon osittain, mitä pitää osata.

Aikuiskoulutuksessa oppimisen arviointi tehdään sanallisena kirjallisesti ja/tai suullisesti. Arviointi on opiskelijan tukemista ja ohjaamista ammattitaitovaatimusten saavuttamisessa, oppimisen etenemisen seuraamista sekä opiskelijan itsearviointitaidon kehittämistä. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään mahdolliset muutokset opetukseen ja oppimisen tukemiseen parempiin oppimistuloksiin pääsemiseksi. Aikuiskoulutuksessa on laadittu erillinen oppimisen arvioinnin opas. Osaaminen arvioidaan tutkintotilaisuuksissa ammatillisten perustutkintojen osalta asteikolla 1–3, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa hyväksytty/hylätty.

Arvioinnista tiedottaminen ja arvioinnin dokumentointi

Arviointia suorittava opettaja/kouluttaja huolehtii, että opiskelijoille tiedotetaan seuraavista arvioinnin periaatteista:

- arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit
- arvosanan muodostuminen
- arvosana-asteikko ja osaamisen vaatimustasot
- hylätyn opintosuorituksen uusiminen ja arvosanojen korottaminen
- opintojen etenemistä edellyttävät suoritukset
- työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen arviointi
- arvioinnin oikaiseminen
- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- arvosanojen dokumentointi ja säilyttäminen
- opintosuoritusotteen sekä tutkintotodistuksen sisältö.

Osaamisen arviointi viedään kahden viikon kuluessa tutkinnon osan valmistumisesta Wilmaan. Tutkinnon osan opettajat huolehtivat, että arvosanat tulevat kirjatuksi.

Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut hyväksytysti tutkintoon kuuluvia opintoja tai ammattiosaamisen näyttöjä tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, tulee järjestää mahdollisuus uusintaan tai arvosanan korottamiseen. Uusinnat määritellään tutkintokohtaisesti.

Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa on voitu määritellä opinnot ja ammattiosaamisen näytöt, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen.

Aikuiskoulutuksessa on huolehdittava erityisesti tiedottamisen oikea-aikaisuudesta, selkeydestä ja tarpeellisuudesta eri ryhmille. Tiedottamisen kohderyhmä vaihtelee tapauskohtaisesti. Tiedottaminen on syytä aloittaa jo hakeutumisvaiheessa.

Näyttötutkinnoissa tiedotettavia asioita:

- arvioinnin tehtävät ja tavoitteet
- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- arviointimenetelmät
- oppimisen arviointi näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa
- hyväksytyt suoritukset kriteerit
- osaamisen arviointi
- arviointiesityksen tekeminen
- arvioinnista päättäminen
- hylätyn tutkinnon osan uusiminen

- arvosanan korottaminen ammatillisissa perustutkinnoissa
- arvioinnin oikaisu
- arviointipäätöksestä tiedottaminen
- todistukset näyttötutkintoon valmistavasta koulutuksesta ja muusta ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisesta ammatillisesta lisäkoulutuksesta
- tutkintotodistuksen antaminen ja todistuksen sisältö
- todistus tutkinnon osan suorittamisesta

5.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opiskelijalla on oikeus saada tunnustettua muualla suoritettuja opintoja ja osaamista, jotta tutkinnon suorittaminen saadaan joustavammaksi, vältetään opintojen päällekkäisyydeltä ja lyhennetään opiskeluaikaa. Osaamisen tunnustaminen mahdollistaa joustavimmat opintopolut. Opiskelijan aikaisemmin muualla suorittamat opinnot tai työssä hankittu osaaminen tunnustetaan, mikäli hankittu osaaminen vastaa suoritettavan perustutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita.

Opiskelija voi saada osaamisen tunnustamisella suoritettua tutkintoon sisältyviä ammatillisia opintoja, yhteisiä tutkinnon osia, vapaasti valittavia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Aikaisemmin hankittu osaaminen voi kattaa koko tutkinnon osan tai vain osia tutkinnon osasta.

Tunnustettavat opinnot voivat olla esimerkiksi muualla suoritettuja ammatillisia opintoja, lukio-opintoja, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa suoritettuja opintoja, muita erillisiä peruskoulun jälkeisiä koulutuksia ja kursseja, ulkomailla suoritettuja opintoja, opintoja avoimessa korkeakoulussa, kansanopistossa, kansalais- ja työväenopistossa sekä työssä ja harrastustoiminnassa hankittua osaamista. Hakiessaan osaamisen tunnustamista opiskelijalla on oltava riittävä selvitys osaamisestaan. Jos sitä ei ole, käytetään tunnistamisessa muita menetelmiä, kuten esimerkiksi tehtävien tekemistä, haastatteluja tai oman osaamisen kuvaamista.

Oppilaitos tiedottaa opiskelijoille osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mahdollisuudesta, sen edellyttämästä aineistosta, kehen otetaan yhteyttä ja milloin tunnustamista voidaan hakea. Tunnustaminen tehdään opiskelijan anomuksesta ja se on tehtävä ennen tunnustettavien opintojen alkua. Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa (hops) laadittaessa valmistellaan tunnustamisen hakeminen yhteistyössä opiskelijan kanssa. Kun opiskelijan osaamista verrataan suoritettavan tutkinnon ammattitaito- tai osaamisvaatimukseen, osaamisen tunnustamisesta päättävät kyseisten tutkinnon osien tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden opettajat. Tunnustaminen kirjataan Wilmaan, jotta se on kaikkien tiedossa.

Aikuiskoulutuksessa aikaisemman osaamisen tunnistaminen tapahtuu pääasiallisesti haikutumisvaiheessa. Tunnustettu osaaminen kirjataan henkilökohtaistamista koskevaan asiakirjaan. Osaamisen tunnustamisen tekee toistaiseksi tutkintotoimikunta kolmikannan esityksestä.

5.3 Oppimisen arviointi

Ennen kuin ammattitaitovaatimuksissa määriteltyä osaamista arvioidaan tutkintotodistukseen tulevan arvosanan saamiseksi, opiskelijalla on oikeus oppia. Tarvittaessa tutkinnon osa voidaan jakaa oppimispajoihin. Näiden oppimispajojen arviointi on oppimisen arviointia.

Oppimisen arvioinnin tavoitteena on, että opiskelija saa palautetta, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimisen arvioinnilla tuetaan ja motivoidaan opiskelijaa ammattitaitovaatimusten tai tavoitteiden saavuttamisessa sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoa. Oppimista arvioidaan suhteessa tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin, tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Oppimista arvioidaan säännöllisesti koko opiskelun ajan antamalla sanallista ja kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Opettajatiimi arvioi opiskelijan oppimisen Wilmaan tutkinnon osan opetuksen edetessä. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset opiskelijan opetukseen ja oppimisen tukemiseen. Muutokset kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Aikuiskoulutuksessa tutkinnon osa (kotoutumiskoulutuksessa opintokokonaisuus) on opetussuunnitelmissa jaettu moduuleihin. Koulutuksen aikana tapahtuva arviointi on oppimisen arviointia. Arvioinnin tarkoituksena on mitata opiskelun tavoitteiden toteutumista. Arviointimenetelmät ovat luontevasti opiskeltavaan kokonaisuuteen, moduuliin, soveltuvia. Opiskelijan itsearviointitaito ja sen kehittäminen on osa oppimisen aikaista arviointia. Arvioinnin on tuettava opiskeltua. Oppimisen aikaisessa arvioinnissa keskeisinä elementteinä ovat ohjaus, tuki, kannustus ja palaute. Numeerista arviointia ei käytetä.

Arviointi tukee opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä ja kasvua ammatti-ihmisenä. Arviointi on osa opiskelijan ohjausta ja se tuottaa tietoa opiskelijan osaamisesta hänelle itselleen, kouluttajille, työnantajille ja jatko-opintoihin pyrkimistä varten. Ohjaava ja kannustava opiskelijan arviointi on useamman tahon yhteistyötä (opiskelija itse, kouluttajat, työpaikkaohjaajat, muut opiskelijat). Arviointi on jatkuvaa eri osapuolten vuorovaikutteista keskustelua opiskelijan oppimisen edistämiseksi.

5.4 Osaamisen arviointi

Opiskelijan arviointi on kriteeriperusteista, mikä tarkoittaa, että opiskelijan oppimista ja osaamista verrataan tutkinnon perusteiden mukaisiin tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin ja niiden pohjalta laadittuihin arvioinnin kriteereihin.

Kaikkien ammatillisten tutkinnon osien keskeinen osaaminen arvioidaan pääsääntöisesti ammattiosaamisen näytöillä. Tarvittaessa muu osaamisen arviointi täydentää ammattiosaamisen näytöllä arvioitua osaamista siinä tapauksessa, että tutkinnon osa sisältää sellaista osaamista, jota ei pystytä työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittamaan. Osaamisen arviointi kirjataan Wilmaan ja tutkintotodistukseen. Arvioinnin kirjaaminen on arvioinnin tehneiden opettajien vastuulla.

Tutkinnon osan arvosana muodostetaan ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja arviointisuunnitelmaan kirjattujen muiden arviointimenetelmien perusteella annetuista arvosanoista.

Ammattiosaamisen näytön osuus tutkinnon osan arvosanasta määritellään tutkintokohtaisessa arviointisuunnitelmassa.

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Arvosana annetaan kaikista tutkinnon perusteiden mukaisista tutkinnon osista. Tutkinnon osan opettajat käyvät arviointikeskustelun, jossa määritellään tutkinnon osan arvosana tutkintotodistusta varten.

Aikuiskoulutuksessa tutkinnon suorittajan osaamisen arviointi tapahtuu tutkintotilaisuuksissa tutkinnon perusteissa määriteltyjen arvioinnin kohteiden ja kriteerien perusteella.

Ammattiosaamisen näytöt

Ammattiosaamisen näyttö on koulutuksen järjestäjän ja työelämän yhdessä suunnittelema, toteuttama ja arvioima työtilanne tai työprosessi. Ammattiosaamisen näytöissä opiskelija osoittaa ammattiosaamisensa käytännön työtehtäviä tekemällä. Näytöt annetaan kaikista ammatillisista tutkinnon osista. Ammattiosaamisen näytöt sijoittuvat koko koulutuksen ajalle ja ne ovat keskeinen osa opiskelijan arviointia. Ammattiosaamisen näyttöjä varten laaditaan tutkinnon osittain näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmat. Ne sisältävät kuvauksen ammattiosaamisen näytöstä, näyttöympäristöstä, arviointikohteista ja -kriteereistä sekä näytön arvioijista.

Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston ammattiosaamisen näytöt on suunniteltu työelämän ja opetushenkilöstön yhteistyönä. Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmat perustuvat tutkinnon perusteissa esitettyihin ammattitaidon osoittamistapoihin. Ekamissa on yksi monialainen näyttötoimikunta, joka hyväksyy ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmat. Toimikunta käsittelee myös arvioinnin oikaisupyynnöt.

Ammattiosaamisen näyttö voidaan antaa yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta kerrallaan. Jos ammattiosaamisen näytössä arvioidaan useamman tutkinnon osan osaamista, tulee kaikista tutkinnon osista antaa erillinen arvosana arvioinnin kohteittain. Jos tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö annetaan useammassa kuin yhdessä osassa, jokaisesta osanäytöstä annetaan arvosanat arvioinnin kohteittain, mutta kokonaisarvosanaa ei muodosteta ennen kuin kaikki osanäytöt on suoritettu.

Opiskelijalle on annettava tukea ja ohjausta ammattiosaamisen näytön onnistumiseksi. Tukea annetaan ennen ammattiosaamisen näyttöä, niiden aikana sekä ohjaavana palautteena niiden jälkeen. Opiskelijakohtaisesti määritellään vaadittavat ohjaus- ja tukitoimet.

Ammattiosaamisen näytön arviointiin osallistuvat sekä opiskelija että työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja. Arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arviointiin osallistuvat henkilöt määritellään tarkemmin tutkintokohtaisissa ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmissa. Arvosanan antamisesta ja dokumentoinnista vastaa opettaja.

Ammattiosaamisen näyttöä arvioivalla opettajalla on oltava kelpoisuus toimia ammatillisten opintojen opettajana. Työpaikkaohjaajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Oppilaitoksen on huolehdittava arvioijien ohjaamisesta ja perehdyttämisestä.

Osaamisen arvioinnin dokumentointi

Tutkintotodistus on kokonaisuus, joka sisältää päättö- ja näyttötodistuksen. Päättötodistukseen merkitään arvosanat kaikista ammatillisista ja yhteisistä tutkinnon osista. Näyttötodistukseen kirjataan ammattiosaamisen näytöistä saadut arvosanat. Mikäli tutkinnon osaan kuuluu ammattiosaamisen näytön lisäksi muuta osaamisen arviointia, tämän kokonaisuuden arvosana kirjataan päättötodistukseen. Tutkinnon osien osa-alueiden osaamisen arviointi kirjataan opintosuoritusotteeseen. Arvosanat annetaan myös vapaasti valittavista tutkinnon osista, jos ne ovat ammatillisia tutkinnon osia, yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja. Muut vapaasti valittavat tutkinnon osat voidaan arvioida joko numeerisesti tai suoritettu-merkinnällä.

Tutkintotodistuksen liitteenä on allekirjoitettu opintosuoritusote, josta ilmenee opiskelijan suorittamat yhteisten tutkinnon osien osa-alueet ja niiden osaamisen arviointi sekä muut tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet. Lisäksi opintosuoritusrekisteriin kirjataan ne tutkinnon osat, joita opiskelija on opiskellut, mutta joista hän ei vielä ole saanut arvosanaa.

Opiskelijalle tulee antaa todistus suoritetuista opinnoista (=allekirjoitettu opintosuoritusote), jos opiskelija eroaa kesken koulutuksen suorittamisen. Todistus suoritetuista opinnoista tulee antaa opiskelijan pyynnöstä myös opiskelun aikana.

Aikuiskoulutuksessa opiskelija saa valmistavaan koulutukseen osallistumisesta osallistumistodistuksen. Tutkintotodistuksen myöntää toistaiseksi alan tutkintotoimikunta, jatkossa lainsäädännön uudistumisen myötä oppilaitos.

5.5 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opiskelijalla on oltava mahdollisuus tutustua arvosanan perusteena olevaan dokumentoituun arviointiaineistoon, jota on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta.

Arviointiin tai osaamisen tunnustamiseen tyytymätön opiskelija voi pyytää oikaisua arvioinnin suorittaneelta opettajalta, muulta päätöksen tehneeltä henkilöltä tai apulaisrehtorilta. Arvioinnista tulee ensin keskustella arvioinnin suorittaneen henkilön kanssa. Oikaisupyynnön tehdään vapaamuotoisella lomakkeella, jonka opiskelija allekirjoittaa. Oikaisupyynnön on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulos tai osaamisen tunnustamisen päätös tietoonsa. Tieto arvioinnista katsotaan saaduksi, kun arvosana on nähtävissä Wilmassa.

Oikaisupäätökseen tyytymätön opiskelija voi pyytää uutta oikaisua kirjallisesti ammattiosaamisen näyttötoimikunnalta 14 päivän kuluessa oikaisupyynnön jälkeisen arviointipäätöksen tiedoksi saamisesta. Ammattiosaamisen näyttötoimikunta voi velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin, jos arviointipäätös on virheellinen.

Aikuiskoulutuksessa osaamisen tunnustamisen arvioinnin oikaisupyynnön tehdään alan tutkintotoimikunnalle. Oppisopimuskoulutuksessa oikaisupyynnön tehdään työpaikalla tapahtuvan koulutuksen arvioinnista työnantajalle. Tietopuolisten opintojen arvioinnista ja arviointien yhdistelmästä opiskelija osoittaa oikaisupyynnön rehtorille tai arvioinnin suorittaneelle opettajalle taikka muulle arvioinnista päätöksen tehneelle henkilölle.